

Mbok Ndíndí mbonyu
Jǎn
ásinjí

Ƴyɔŋ éyíbhíri erɔp nkwa

¹ Bápére ghoko mmik, mmu ane achi Ƴyɔŋ anánj achi nyaka. Abhak ne Mandem, ne abhak Mandem. ² Abhak ne Mandem te ndũ nebhõnet. ³ Mandem afuét ntá yi ke ághoko menyij menkem. Mandem abhíkí ghoko yěnyij ene yi apu ne yi. ⁴ Nepém néfù chí ntá yi mmu bábhij be Ƴyɔŋ. Ne nepém enen nébhak eróŋó ené ékù bo mángó tetep. ⁵ Eróŋó yɔ éghò ndũ nebhuet ane ejuri echi, ne ejuri épú kway meneme yɔ. *

⁶ Mandem atõ nyaka mmu amot ane aka nnyén be Jǎn. ⁷ Atwó bégháti bho ãti eróŋó yɔ be yěntiki mmu ane ághókó enyij ene yi árèm, anoko yɔ. ⁸ Jǎn apu nyaka eróŋó yɔ. Atwó chí bégháti bho enyij ene yi arinj ãti eróŋó yɔ.

⁹ Eróŋó ene tetep, ené ékù yěntiki mmu angɔ mbanj étwó ntá bõ mmik.

¹⁰ Ƴyɔŋ ébhak fá amik, ne báfúét ntá yi ke bághoko mmik. Yě nɔ, mpok yi átwó fá amik, bõ mmik kerinj enyu mmu yi achi. ¹¹ Atwó ntá bõbhi, ke bõbhi bábhíkí sɔt yi ne manjáak. ¹² Ke bo mankem abhen básóré yí ne manjáak, básíki ntí ne yi, áchye bhɔ betanj bé mándɔp chí bɔ Mandem. ¹³ Mbɔŋ Mandem ke ákù bɔ mambak bõbhi. Bábhíkí fu nyaka ye chi amuet nkwa, ne yě chi ndũ nkaysi nkwaŋwanj.

* **1:5** ejuri épú kway meneme yɔ: Nɔ chi be Satan apú kway betanj ancha Yesu.

¹⁴ Εγωη, έyíbhiri nkwa, atwó achokó ne bhese. Séghó menwop ebhi ebhen bejwi ne berĩndu ne tetep. Εγωη chi Njanamó ane áfú ntá Eta. ¹⁵ Jǎn äghàti nyaka bho έti yi ambik, andeme nókó be, “Né chi mmũ ane mérè̀m nyaka έti yi be, ‘Mmũ ane átwò me ansem achá me. Bápére bhe me, yí achi.’” ¹⁶ Έti beyá berĩndu ebhi, achyé bhese áfók ndoη ne ndoη. ¹⁷ Mandem afuet nyaka ntá Moses achye bho bebhé. Ke afuet chi ntá Yesu Kristo ke átoη bhese berĩndu bhi ne tetep. ¹⁸ Yě mmu abhíkí re ghó Mandem. Njanamó ywi mmu achi nebhuet amot ne yi ke ákú bo mandĩηi mmu yi achi.

*Enyĩη ene Jǎn Njwiti ághátí bho έti Yesu
(Mt 3.1-12; Mk 1.1-8; Lk 3.1-18)*

¹⁹ Εwak émot, bóbati bo Israel abhen Yerúsalem bátó bachiákap Mandem ne bǎneréket Lévi ntá Jǎn be mámbép yi angati bhó enyũ mmu yi achi. Ne chi enyĩη ene έfú Jǎn anyu mbó ntísie. ²⁰ Yi ke bhese bhó yěnyĩη ne yi ke ró bekemε bhó. Arem be, “Puyě me ke nchí Mperε Mandem afyé nyaka bariεp be áto.” ²¹ Bǎ bhó bápεt bábhép yi be, “Wó očí yé agha? Eláija ke?” Jǎn yi be, “Mpú Eláija.” Bápεt babhεp yi be, “Očí ndemekepĩnti ane Moses árémé nyaka be átwò?” Akemε be, “Áe.” ²² Ndoη eyó bábhép yi be, “Wombǎη orem be očí agha? Ghatí bhese mmu wó očí bé sémpétnsem ne eyoη ntá bo abhen bátó bhese. Wombǎη očí agha?” ²³ Jǎn aghati bhó mbonyũ ndemekepĩnti Asaya aremε nyaka be, “Nchí mmũ ane achi amem baso ábik ne eyoη amfay andeme nókó be, ‘Nyabhé ká mbi Acha ambak chak.’”

²⁴ Bǎnkwo Fárisi ke bátó nyaka bǎbhó ntá Jǎn. ²⁵ Bábhép yi be, “Obhé opú Mperε Mandem afyé nyaka bariεp be áto, obhé opú Eláija, ne opú ndemekepĩnti, ke ndaká yí ójwiti

bho?” ²⁶ Jǎn akeme bhó be, “Mějwiti bho ne manyiep, ke mmu áchí fá téé nenti eneka ane bãbhíkí riŋi. ²⁷ Yi átwò me ansem. Mbíkí kway mmu ane nchí kaŋari nkwobhénya bekaak ebhi.” ²⁸ Menyih ebhen béfákárí chi etok Bétani, ebhě Nyén Jórdan, ne ndũ nebhuet ane Jǎn ájwiti nyaka bho.

Yesu, Mónkwómén Mandem

²⁹ Nti nywop, Jǎn agho Yesu ndu átwò ntá yi, arem be, “Yihí Mónkwómén Mandem ane ápòko bebú bo mankem fá amík! ³⁰ Yí ke mǎrèm nyaka èti yi be, ‘Mmũ átwò me ansem ane acha me mbonyune báperε bhe me, yi achi.’ ³¹ Yě membogh mbíkí riŋi nyaka be chi yí, ke nti ane ntwò njwiti nòko bho ne manyiep chí ndu beku bo Israel mandihí mmu yi achi.” ³² Jǎn abho beghati bho enyih ene yi ághó ne amík èti Yesu. Yí be, “Ngò ndũ Efójó Mandem áfú amfay asot mkpá ebhójó are sep kpát ate yi amuet. ³³ Kpáte mpok eyo, nke riŋi bé chí yí. Ke Mandem mmu átó me njwiti bho ne manyiep, anáj aghati nyaka me be, ‘Mmu ane óghó Efójó Mandem asebhε aróp ne yi, yí wu ke achi mmu ane ájwiti bho ne Efójó Bedyere.’ ³⁴ Me Jǎn ngò ne amík ndũ menyih ebhen béfákárí, ne nchí rem mbò ntísie be tetep mmũ-ne chi Mmò Mandem.”

Bakojo Yesu ahben mbi

³⁵ Néyí nókó, Jǎn apet abhak téé ne bakojo bhi bati apay. ³⁶ Aghó ndũ Yesu áfuèt, arem be, “Ghó Mónkwómén Mandem!” ³⁷ Bakojó Jǎn bati apay bághók nókó enyih ene yi árémé, báró yi bábho bekojo Yesu. ³⁸ Yesu ayibhiri mmuet agho bhò ndu bákòjo yi. Abhép bhò be, “Bàyàn yi?” Bákeme yi be, “Rábay, ðchòko fá?” [Rábay chi Ntòŋ] ³⁹ Aghati bhò be, “Twó ká ghò.” Bárók ne Yesu baghò

nebhæet ane yi áchðkə. Mpok yə nywəp nébhák mbə nkárénká enwi ené ngósí. Bábhák ne yi kpátě beti beɣu.

⁴⁰ Mmu amət ndũ böbhə bati apay abhen bághoko nyaka enyiŋ ene Jǝn árémé ěti Yesu, ne abho bekoŋo yi aka nnyén be Andru. Abhak manə Símun Píta. ⁴¹ Arək tэмté, aghə mómayi Símun, aghati yi be, “Séghə mmu ane bábhijí be, ‘Mesáya’”, nə chi, Mpepe Mandem afyé nyaka bariep be ätə. ⁴² Andru asət Símun arək ntá Yesu ne yi. Yesu ayijí yí, arem be, “Wə əchí Símun, mmə Jǝn. Chəŋ nnyén ena néchák némbak be Séfas” [nə chí Setárébhé]. †

Yesu abhiŋi Fílip ne Natániel bé mámbák bakoŋo bhi

⁴³ Nti nywəp, Yesu akə nti bérəŋ atú Gálili. Arək aghó mmu ane áká nnyén be Fílip. Aghati yi be, “Twó bhák nkoŋo wa.” ⁴⁴ Fílip abhak mmũ Betsáida, nkúbhé etək ene Andru ne Píta báfú aré. ⁴⁵ Fílip arək atemeri Natániel aghati yi be, “Séghə mmu ane Moses ásíŋí nyaka ěti yi amem Ekáti Bebhé Mandem, nkúbhé yi mmũ baremé kepinti nkwo básíŋí ěti yi. Nə chi, Yesu mmu Násáret, mmə Joséf.” ⁴⁶ Natániel ághókó nókó enyiŋ ene Fílip árémé abhép yi be, “Ntiki erítí enyiŋ ékway befu Násáret?” Fílip aghati yi be, “Wəmbəŋ twó ghó.” ⁴⁷ Yesu ághó nókó ndũ Natániel átwə ntá yi, arem ěti yi be, “Né, chí mbəŋ mmũ Israel témé témé. Bapu apú ne yi wáwák.” ⁴⁸ Natániel abhép Yesu be, “Əkə ná ke ŋriŋi me?” Yesu akeme yi be, “Fílip ápere bhijí wə ndũ mpok ane əchí anerénək fig, nnánŋ ngə wə.” ⁴⁹ Natániel arem be, “Ntəŋ, əchí Mmə Mandem tetep! Əchí Mfə bo Israel!” ⁵⁰ Yesu ákémé yí be, “Ěti ndémé bé ngə wə anerénək fig ke ónókó bé nchí Mmə Mandem? Chəŋ óngó menyijí ebhen becha ebhen.” ⁵¹ Yesu aghati yi be, “Tetětəp, chəŋ mǎngə ndũ nebu

† 1:42 séfas ndũ eyəŋə Grik chi “Setárébhé” ndu Kényan.

nénene gbee, boángel Mandem mánkó amfay mánsebhe nòkò amík betemeri Me Mmu mfú ntá Mandem.”

2

Yesu akụ manyiερ ayibhiri mmem ndü epã nebhay

¹ Éfuéré nókó manywɔp apay, epã nebhay ébhák amem etók Kána, atú Gálili. Nnɔ Yesu abhak aré. ² Mának nyaka Yesu nkwo ne bakoŋo bhi ndü epã nebhay eyɔ. ³ Mmém ámá y nókó, nnɔ Yesu arək aghati yi be, “Mmém epã amay.” ⁴ Yesu akeme yi be, “Mmá, ndaká yí ósɔŋori me ɛti mmém? Mpok aya abhíkí re kway.” ⁵ Máyi aghati bo abhen bákòre mmem be, “Kụ ka yěntiki enyiŋ ene yí ághàti bhe.” ⁶ Bejǎ manyiερ betandat bechi nyaka are téé. Yěntiki ejo ɛsɔt nyaka mbo líta manyiερ besá byo. Békóŋo eriŋ ené bo Israel, básɔt nyaka manyiερ ndü bejo ebhɔ ndu béso bépókó mmuet. ⁷ Yesu aghati bakü betik be, “Fíé ká manyiερ amem bejo ebhɔ kpát ménjwi.” Báfyé manyiερ amem bejo, béjwí te anyu. ⁸ Aghati bhɔ be, “Sɔt ka mbək mánchyé ntá mǔnti epã nebhay”. Báká nó. ⁹ mǔnti epã nebhay ághókótí nókó, aghó bé manyiερ mɔ arɔp chi mmém. Yi kerinji ebhak mó áfú, yěndu bakü betik abhen bákò mɔ báriŋí nyaka be manyiερ ke ayibhiri ndü mmem. Mǔnti epã nebhay abhinji mbäyngoré, ¹⁰ arem be, “Ndü epa, báyambi mantwɔ chi ne erítí mmém. Ne bo mánáj manyú ánychwé bhɔ amuet, ke mántwɔ ne yěntiki enyü mmém báchák. Ke ɔró erítí mmém ansem, ne néne ke ótwɔ ne mó.” ¹¹ Yesu akụ nyaka enyiŋí maknkay ene amem etók Kána, atú Gálili. Ébhák eriŋ ené mbi ene yi akú ndu betɔŋ enyü betaŋ ebhen yi ábhóŋó. Éká, bakoŋo bhi mánóko be yi achi Mmɔ Mandem.

¹² Epǎ nebhay éfuéré nókó, Yesu asep arək Kapřnaum ne máyi ne bǔmayi ne bakoŋo bhi. Bábhak aré ndŭ mpay manywǎp.

Yesu achwe ekerákap Mandem abók bakǔsie

(Mt 21.12-13; Mk 11.15-17; Lk 19.45-46)

¹³ Epǎ Nekij̄i ene bo Israel éróbhé nókó kékwót, Yesu akó, arək Yerúsalem ndu menyie epǎ eyo. ¹⁴ Aré, arək achwe amem ékírí ene ekerákap Mandem. Aghó bo abhen bátí mpoŋ ne bǎghóŋomén ne bebhóŋó. Bo básòt nyaka menyij̄ ebhò ndu bechye akap. Aghó bawupsí bakap nkwo aré. ¹⁵ Asòt nnik aghoko ékpá, abho bébok bho ne yo, be mámfú amem ekerákap Mandem. Akw enyumòt ne bǎghóŋomén, ne mpoŋ ené échí aré. Atakati béfémé bo abhen bákò esié bakáp bewupsi, ne atakati bakáp ayap. ¹⁶ Aghati batí bebhóŋó be, “Féré ká menyij̄ ebhen fá! Bǎké sòt eket Etaya mǎnjibhiri ndŭ ekerésie!” ¹⁷ Ndak awu ákú bakoŋo bhi bátik be Ekáti Mandem érèm be, “Chòŋ ekòŋ ené mbóŋó ne eket eye éngway me.” ¹⁸ Békóŋo enyij̄ ene Yesu ákú, bo Israel bábhép yi be, “Ntiki enyij̄í maknkay ókway bekw mbò eriŋ ndu betòŋ bhese be òbhòŋ betòŋ bekw menyij̄ ebhen?” ¹⁹ Yesu akeme bhò be, “Mbák mǎnchóŋtí ekerákap ene, chòŋ mpet nte yó ndŭ manywǎp arat.” ²⁰ Bo Israel bárém be, “Cháá, báté eket ene ndŭ mamié besa bepays nsem atandat, òbhé ðkway bete yo ndŭ manywǎp arare?” ²¹ Ke ekerákap ené Yesu árémé ébhak chi mmuet yi. ²² Mpok Mandem akw yi ámpetnsem ndŭ nepém, ké bakoŋo bhi bátik be yi arem nyaka beyòŋ ebhen. Ékú bò mánóko menyij̄ ebhen bechi amem Ekáti Mandem ne ebhen Yesu árémé.

Yesu arij̄í enyŭ nkwa achi

²³ Ené Yesu áchí Yerúsalem ndŭ mpok Epǎ Nekij̄i, beyǎ bo básíkinti ne yi èti menyij̄í maknkay ebhen bǎghó yi

ákú. ²⁴ Ке Yesu keǵuér mmuet ntá yap, mbonyune, aríjǐ nyaka enyũ nkwañwanj achi. ²⁵ Yě mmu keǵhati yi nkaysi böbhö mbonyune yimböj aríjǐ nyaka ndũ ntǐ nkwañ nechi amem.

3

Yesu ne Nikodémos

¹ Münti bo Israel amot achi nyaka. Aka nnyén be Nikodémos. Abhak mǔnkwo Fárisi, ² Ewak émot arək ntá Yesu ne beti arem be, “Ntəj, séríjǐ bé Mandem kě átó wə be óntwó óntóh bo mbonyune yě mmu apú kway beku menyíjǐ maknkay ebhen ókù mbák Mandem apu ne yi.” ³ Yesu aghati yi be, “Tetětəp, Mandem apú kway bebhak ntá mmu mbə Mfə ywi, kpáte mámbə yi ndəj achak.” * ⁴ Nikodémos abhép yi be, “Ná bákway bebbe mmu ane ánáh áchíkí? Ákway bépétnsem amem menie máyi be mámbé yi ndəj achak kə?” ⁵ Yesu akeme yi be, “Tetětəp, Mandem apú kwáy bebhak ntá mmu mbə Mfə ywi kpáte mámbé yi ne manyiəp* ne Efóhó Mandem. ⁶ Nebhě enen nkwañ chi nebhě nkwañmuet, ke nebhě Efóhó chí enen néfú ntá Efóhó Mandem. ⁷ Óké bhák maknkay ndu ngátí wə be, ‘Bábhəj bebbe wə ndəj achak.’ ⁸ Mbúəp áfək, ándək ebhak ene wu ábhóhó bérəj. Ĵghok ndu wu áfuèt ke əpú riñi ebhak wu áfú ne ebhak ene wú árəh. Échí enyumot ne yěntiki mmu ane bábhé yi ndu betəj Efóhó Bedyere.” ⁹ Nikodémos abhép yi be, “Eyo ekway bəfakari ná?” ¹⁰ Yesu akeme yi be, “Ōchí ntəj ntá bo Israel ane bo báriñi sayri, yě nə əbhíkí riñi menyíjǐ ebhén-ə? ¹¹ Tetětəp, sérəm menyíjǐ ebhen séríjǐ, ne séghəti bho chi menyíjǐ ebhen séghó ne

* **3:3** Bebbe mmu ndəj achak: Chi nepém nekə enen Mandem áchye mmu mpok yi átíknsen ndũ bebú, aka be Yesu achi Mpeme ne Acha ntá yi.

amík, yě nǎ bǎpú noko menyiy ebhen séghàti bhe. ¹² Mbák ngátí bhe menyiy eti barak ané áfákari fá amik be kenókó, ná bǎkwáy menoko mbák ngátí bhe menyiy eti barak ané áfákari awu amfay? ¹³ Yě mmu amot ábhíkí re ko amfay ebhak ene Mandem achi, ébhíkí fuet Mmu ane áfú ntá Mandem, yi mmu áfú amfay atwǎ amik. ¹⁴ Nkúbhé mbǎ enyũ Moses ásóré nyaka nnyó-senǎ abhat ndũ enǎk, ayǎ amfay, amem baso, enyu eyǎ kě bábhǎjǎ beyǎ Mmu ane áfú ntá Mandem nkwǎ amfay. ¹⁵ Bábhǎjǎ bekpaǎ yi amfay enǎk be yě agha ane anoko yi, ámbǎjǎ nepém enen nebhíkí bhǎjǎ ngwenti.

¹⁶ “Mandem akǎjǎ nyaka bǎ mmik tontó, kpát achye Njaǎjá Mǎywi be yě agha ane ánókó yi, áké gu áném, ke ámbǎjǎ nepém enen nebhíkí bhǎjǎ ngwenti. ¹⁷ Mandem abhíkí to Mǎywi fá amik be ántwǎ ántǎjǎ bǎ mmik andem be babhǎjǎ bekwéné. Atǎ yí chi bé ámfuét ntá yi, ampeme bǎ mmik. ¹⁸ Bǎpú temsi mmu ane ánókó yi, ke mmu ane ábhíkí ka menoko, bekwéné bechi ne yi mbǎnyune ábhíkí ka menoko Njaǎjá-Mǎ Mandem. ¹⁹ Ntí ane Mandem átǎjǎ bo abhen bábhíkí noko Mǎywi chi bé erǎjǎ étwǎ fá amik ke bo bǎkǎjǎ ejuri bácha erǎjǎ, mbǎnyune barak abúabú ke bǎ bákù. ²⁰ Yěntiki mmu ane ákù barak abúabú ápap erǎjǎ. Apú rǎjǎ ebhak ene erǎjǎ echi ndũ ápú yaǎ bo mangǎ menyiy yi ákù. ²¹ Ke mmu ane ákù menyiy ebhen bechi tetep átwǎ ndũ erǎjǎ ne maǎák, be bo mangǎ be Mandem ke ákwak yi ankú menyiy ebhǎ.”

Enyiy ene Jǎn árémé eti Yesu

²² Yesu ánǎjǎ nókó béré m menyiy ené yi ághàti Nikǎdémǎs, arǎk bebhak bechak atú Judéya ne baghǎkó bhi. Abhak aré ne bhǎ anjwiti nǎkǎ bhǎ. ²³ Mpok eyǎ, Jǎn abhak Áénǎ, kekwtǎ ne Sálím, anjwiti nǎkǎ bhǎ. Abhak aré mbǎnyune manyier aya nyaka ebhak eyǎ. Bo bǎré

rəŋ ntá yi, anjwiti nəkə bhə. ²⁴ Bábhíkí re kem nyaka Jǎn mamfye ekerékenəŋ.

²⁵ Ébhíkí tat, epúítí ékwén nenti bakoŋo Jǎn ne mmu Israel achak ěti enyũ neso enen nékə mmu ambak pérép besí Mandem. ²⁶ Ékú bakoŋo Jǎn bárók ntá yi barem be, “Ntəŋ, mmu ane achi nyaka ne wə ebhé Nyén Jódan ené awu óngati nəkə bo menyih ěti yi, əjwiti bho ne yěntiki mmu árəŋ ntá yi.” ²⁷ Jǎn akeme bhə be, “Yě mmu apu kway bebhəŋ enyih kpáte Mandem anchye yi yə. ²⁸ Bě babhəŋ bächí batísie ndũ ndémé bé puyě me ké nchí Mpepe Mandem afyé nyaka bariəp be átò. Nchí chí mpəkəntó ane Mandem átó be njambi ke yi antwə. ²⁹ Mbäy-ngərə ke ábhóŋó ngərə. Mmüere mbäyngərə ane áchí téé ánəŋ béghok eyəŋ ene mbäyngərə, † əghok eyəŋ eyi, ambóŋ beyə maŋák. Enyu yə ke échi ne me. Maŋák ama ajwí pəət néne. ³⁰ Nsónó yí abhəŋ békó nókó kó, aya ansep nəkə.

³¹ “Mmu ane áfú amfay, achá yěntiki mmu achak. Mmũ mmik afu fá amik, ne ərem chi barak ané mmik. Mmu ane áfú amfay achá bə mmik mankem. ³² Yí əghati bo menyih ebhen yi aghə ne amík, aghók ne batú. Yě nə, yě mmu apú noko enyih ene yi árəm mbə enyih. ³³ Ke mmu ane əghókó enyih ené yi areme anoko, átəŋ be yi anókó enyih ene Mandem árémé be échí tetep. ³⁴ Echi nə mbənyune yí mmu Mandem átó, árəm chi Eyəŋ Mandem mbənyune Mandem achyé yi Efóŋó Bedyere njenti ti. ³⁵ Eta Mandem akəŋ Móywi ne afyé menyih menkem yi awə. Mandem achyé yi Efóŋó eyi njenti ti. ³⁶ Yěntiki mmu ane ánókó Mmu ane áfú ntá Mandem, əbhəŋ nepém enen nebhiiki bhəŋ ngwenti. Mmu ane ábhíkí noko Mmu ane áfú ntá

† 3:29 Ndukémbúep, Yesu achi mbäyngərə mbənyune atwə nyaka fá amik chí ěti yeŋe, ne mbák sémbat mmüet ne yi, yěnyih epu kway befap bese ne yi.

Mandem apú bhəŋ nepém. Ke bebənti Mandem bétinji ne yi.”

4

Yesu ne ngoré Samária

¹ Yesu arinji be bənkwo Fárisi bághók be beyă bo bārəbhe koŋo chi yi ne yí anjwiti nəkə bho, ne bé bakoŋo bhi báyá máncha nəkə abhen Jǎn. ² Sayri sayri, puyě Yesu ke ájwiti nyaka bho, chí bakoŋo bhi. ³ Yesu árinji nəkə nə, afa atú Judéya apet atú Gálili. ⁴ Abhəŋ nyaka béfuet atú Samária ndu berəŋ Gálili. ⁵ Éku, akə aghaka etək Samária ene bábhinji bé Síka, kékwót ne nebhuérémik ane Jekóp áchye tentep ntá móywi Joséf. ⁶ Mbokó manyier ane Jekóp ábhák are. Yesu ágháká nəkə aré, ndü yi ánánj apóbhé, achokə nepaká mbokó manyier wu. Nywəp nébhák mbə nkárénká byo ne epay.

⁷ Ngoré Samária amət atwó ndu beya manyier aré. Yesu aghati yi be, “Mma, chye me manyier nnyú.” ⁸ Mpok eyə, bakoŋo Yesu bārəŋ nyaka etək ndu békú nenyíé. ⁹ Ngoré Samária wu akeme Yesu be, “Wə, əchí mmu Ju, atú Judéya, me mbák ngoré atú Samária, ekə ná ke ərem be nchyé wə manyier ónyú. Bə Judeya bábhíkí bhəŋ yənyinj beku ne bhese bo Samaria!” ¹⁰ Yesu akeme yi be, “Mbə ərinji akap ane Mandem áchye bho, ne mmu ane árémé nó be, ‘Chie me manyier’, mbə ərem me nchyé wə manyier amen áchye nepém.” ¹¹ Ngoré wu arem be, “Əta, əbhíkí bhəŋ enyinj ndu beyă manyier ne yə, ne mbokó manyier áchwe, əbhəŋ manyier amen áchye nepém fá? ¹² Əchá etayese Jekóp mmu átémé nyaka mbokó manyier ane arə ntá yese? Ná ókway bechye mmu manyier amen áchá amen yimbəŋ ányu nyaka, ne bəbhi mányú, mpəŋ eyi ényú?” ¹³ Yesu akeme yi be, “Yě agha ane ányu manyier amen,

apú rə bébhəŋ ekwaká manyier. ¹⁴ Ke mmu ane ányù manyier amen měchyè, apú pere bhəŋ ekwaká manyier wáwák. Manyier amen měchyè yi, äbhák ntá yi mbə ntí mónyen ane manyier ányà are, anchye nəkə yi nepém enen nebhiiki bhəŋ ngwenti.” ¹⁵ Ngərə wu arem ntá yi be, “Eta, chye me manyiebhé mə, bé manyier áké pere kwak me, ne be nképerə twə fá ndu beya manyier.”

¹⁶ Yesu aghati yi be, “Dók bhiŋi nném aywe, twó ne yí.” ¹⁷ Ngərə wu akeme yi be, “Mbíkí bhəŋ nném.” Yesu arem be, “Ɔrem tetep bé əbhiki bhəŋ nném. ¹⁸ Ɖaná əbhəŋ maném batay, ne mmü ane óchí ne yi néne, abhiiki bhay wə. Ɖrem tetep!” ¹⁹ Ngərə wu arem ntá yi be, “Eta, ngo néne be əchí ndemekepinti Mandem. ²⁰ Bətayese bátwə nyaka fá ndü njie ne mánchye nəkə Mandem kenókó, ke be bə Judeya bərəm be Yerúsalem ke áchi ebhak ene bo bábhəŋó bechye Mandem kenókó are.” ²¹ Yesu arem be, “Mmá, nokó enyiŋ ené měghàti wə. Mpok ätwə ane bo bápú pere bhəŋ bechye Eta Mandem kenókó yě chi fá ndü njie ne, yě chi Yerúsalem. ²² Bě bo Samaria, bächyè kenókó ntá enyiŋ ene bəbhíki riŋi. Bese bo Judeya sériŋi mmu ane séchyè kenókó mbənyune Mandem áfuet chí ntá bo Judeya bépeme bho. ²³ Mpok ätwə, ne mpok eyə anáŋ aghaka ane bo abhen bächyè Eta Mandem kenókó, bákə nə enyu ené échí tetep be Efóŋó Mandem ätəŋ bhə mbi. Menyü bo bhə kě Mandem áyàŋ mánchyé yi kenókó. ²⁴ Mandem achi Efóŋó, ne bə abhen bächyè yi kenókó, bábhəŋ bechye yi kenókó ne ntí nemət ndü betəŋ Efóŋó Bedyere.” ²⁵ Móngərə wu arem be, “Ndíŋi bé Mpepe Mandem afyé nyaka bariepe be ätə, yi mmu bábhəŋi be Kristo ätwə. Ánáŋ ántwə, chəŋ angati bhese barak ankem.” ²⁶ Yesu aghati yi be, “Me, mmu nchí rem né kepi ne wə, ke nchí Mpepe.”

²⁷ Nkúbhé mpok yə, bakoŋo Yesu báfú ebhak ené bárovǝ́ bəku nenyíé bápətnsem. Bábhák maknkay beghə be Yesu ǝrəm kepi ne ngǝré, ke yě mmũ wap kebhép ngǝré wu be, “ǝyàŋ yi?” Ne yě amət kebhép Yesu be, “Ndaká yí ǝrəm kepi ne yi?” ²⁸ Ngǝré wu arə etě manyier eyi, arək etək téé, abho béghátí bho be, ²⁹ “Twó ká ghə mmũ ane ághátí me yěntiki enyiŋ ené nkú ndũ nepém ena. Chí Mpepe Mandem afyé nyaka barier be ətò ke?” ³⁰ Ékú etək enkem émóko, bábhó bérəŋ ntá Yesu.

³¹ Mpok ane ngǝré wu áró árovǝ́ etək, bakoŋo Yesu baré nik yí mmuet bé “Ntəŋ, nnyié mbə nenyíé.” ³² Ke yí aghati bhə be, “Mbǝŋ nenyíé ményie enén bǝbhíkí riŋi.” ³³ Ékú, bábhə bebhep bati be, “Mmũfú atwə yi ne nenyíé ké?” ³⁴ Yesu aghati bhə be, “Nenyíé ena chi beku enyiŋ ene mmu ane átó me áyàŋ nkú, ne menáná betik ebhi. ³⁵ Pú bǝrəm be, ‘Mbák éngáká batarŋ anwi, chəŋ mámfere mbwət ebhi?’ Ke nchí ghati bhe be mǝnjon amík mǝnjini nki, mǝngó ndũ mbwət ánán ágháká béfere ebhi. ³⁶ Mmu ane áfere mbwət ebhi, ǝbhəŋ akap ndũ betik ebhi. Ne ǝnyokoti mbwət ane áchí chí bo abhen bábhəŋ nepém enen nebhiki bhəŋ ngwenti, be mmu ane ǝpì mbwət ne ane áfere yə ebhi, bó mankem mámbónə maŋák. ³⁷ Echí tetep mbə enyu bǝrəm be, ‘Mmu bépi ǝpi, ane beghem angem.’ ³⁸ Ntǝ be be mǝndək mǝmfere mbwət ane bǝbhiki pi. Bo bachak bápi, be bǝghəm mbwət ane bə bapi.”

³⁹ Beyǝ bo Samaria abhen báfú etək mánóko Yesu ətí nerem ane ngǝré wu areme be, “Aghátí me yěntiki enyiŋ ene nkú ndũ nepém ena.” ⁴⁰ Mpok bátéméri Yesu, máník yi mmuet be ámbák ne bhə, ne abhak ne bhó ndũ manywəp apay. ⁴¹ Ne beyǝ bo báchák mánóko ətí menyiŋ ebhen Yesu aghati bhə. ⁴² Éku bǝrəm ntá ngǝré wu be, “Eprət epu bé ətí menyiŋ ebhen ǝrémé ke sénókó. Besé babhəŋ séghok ne

batú beyəŋ ebhen béfú yi anyu, ne sériŋi be né chí Mpepe bö mmik tetep.”

Yesu abú mmǝ mǝngo

⁴³ Manywəp apay ane Yesu achi ne bo Samária áfúéré nókó, afa berəŋ atú Gálili. ⁴⁴ Yímbəŋ arem nyaka be, “Bápú chye ndemekerǝnti kenókó amem etək eyi.” ⁴⁵ Mpok Yesu áchwóbhé Gálili, bö Galili básət yi ne maŋák ndu bágħó yǝntiki enyiŋ ene yi ákú Yerúsalem mpok bárovǝ are ndǝ epǝ Nekiri. Bó nkwo bárovəŋ nyaka ndǝ epǝ yə.

⁴⁶ Yesu apet arək etək Kána, atú Gálili, ndǝ nebħuet ane yi ákú nyaka manyier áyibhírí mmém. Mǝnti amət abhak Kapənaum ane móywi áme. ⁴⁷ Ághókó nókó bé Yesu afú atú Judéya átwò Gálili, arək are nik yi mməet be ándók Kapənaum ámbú móywi. Mówu arəp nyaka chi kékwoť bégu. ⁴⁸ Yesu aghati mǝngo wu be, “Bápú ka menoko me mbák bǝbhíkí ghó beriri maknkay.” ⁴⁹ Mǝngo wu arem be, “Eta, twó séndók be mówa áké sebhe.” ⁵⁰ Yesu akeme yi be, “Petnsem anywəp, móywe apú gú.” Mǝngo wu anoko enyiŋ ene Yesu árémé, afa, are gure. ⁵¹ Ené yi ásèp árəŋ, bö betok bhi bátéméri yi ambi, baghati yi be, “Móywe achí nepém.” ⁵² Abhép bhó be, “Ntiki mpok yi ábhó béchəkə sayri?” Bákéme yi be, “Éyu ndu nkárénká amət ne ngósi.” ⁵³ Chi mówu atik bé ndǝ nkúbhé neŋəkó nywəp enə ké Yesu ághati yi be, “Móywe apú gú.” Ékú mǝngo wu ne *efo eyi enkem mánóko Yesu. ⁵⁴ Enyiŋ ene ébhák eriŋ ené éjwí bepəy ndǝ menyiŋí maknkay ebhen Yesu ákú mpok yi afú atú Judéya arəŋə atú Gálili.

5

Yesu aku mmǝ ane átáré amik ndǝ neme atan

¹ Ǝ́táré nókó, mpok epǎ bo Israel échák akwáy. Yesu akó, arók Yerúsalem.

² Ǝ́ntíjnyén ebhak Yerúsalem, kékwót ne nyũ-ebhá ane bábhiŋi be nyũbha bágghóŋómén. Bábhiŋi Ǝ́ntíjnyen eyo ndũ eyoŋ ené bo Israel be Betsáta. Bétém betay bebhak kekwót ne Ǝ́ntij eyo. ³ Beyǎ bömame bábhák aré; manémámik, ne babhénti, ne abhen bachi bhuré. Báré noŋ be nnyén némbonj. ⁴ Mpok ne mpok, ángel Mandem äšep nyaka amik ambonj Ǝ́ntíjnyen eyo. Ne mmũ neme ane áyámbi ásébhé amem, yěntiki enyũ neme enen yi abhóŋo némay. ⁵ Mmũ amot abhak aré ane ánánj áchí nyaka amik ndũ neme mamié esǎ nsem neku ne arat. ⁶ Yesu ágháká nókó ndu betem ebhə, aghó mmu wu bhúré. Ariŋi bé yi anánj atat aré ndũ erórí mpok. Abhép yi be, “ǎ́yánj bé ǝ́ntánj?” ⁷ Mmũ neme wu akeme Yesu be, “Ǝ́ta, mmu apú ane ápòkə me nsep anyén ayak mpok nnyén nébbonj. Mperé nu béchwóp aré, mmu achák anánj áyámbi.” ⁸ Yesu aghati yí be, “Faté, pokó Ǝ́sák eye kə.”

⁹ Témté wu, mmu wu atanj. Asot bekpaka bhi abho beko. Nywəp enə nébhak chí nywəbhé neywəməet bo Israel. ¹⁰ Ǝ́kə, bo Israel bárem ntá mmu ane bábú yi be, “Ǝ́chəŋ chi nywəbhé neywəməet ne ebhé ébhíkí ka be ǝ́mpókó Ǝ́sák eye.” ¹¹ Akeme bhə be, “Mmu ane ábú me ke ághátí me be, ‘Pét Ǝ́sák eye, faté kə.’” ¹² Bábhép yi be, “Mmüré ághátí wə ǝ́mpet Ǝ́sák eye ǝ́nkə chí agha?” ¹³ Ke yi ke riŋi mmu wu. Yesu ábú nyaka yi anəne arək mbənyune beyǎ bo báchí nyaka aré. ¹⁴ Ǝ́bhíkí tat, Yesu atemeri yi amem ekerákap Mandem, aghati yi be, “Yiŋí, ǝ́nánj ǝ́tanj! Dǝ bebé be esəŋəri ené échá eyo éké temeri wə.” ¹⁵ Mmũ wu arə, arək, aghati böbati bo Israel be Yesu ke ábú yi. ¹⁶ Ǝ́ti yə kě bo Israel bábhó béchye Yesu nenyok, be yi akə mmu atanj ndũ nywəbhé neywəməet. ¹⁷ Ke Yesu aghati bhó

be, “Etaya äkà betik mpoknkem, ne menkwó mbəŋ beku betik.”¹⁸ Ĕti enyiŋ ene Yesu árémé, bo Israel bápét báre yaŋ mbi beway yi. Ntí abhak be, puyě chi ndiere be akwen ebhé nywəbhé neywěmuet, ke ndak ané akpik ábébhé áchá ábhák be, yí äbhiŋi Mandem be etayi, ne be béku nɔ chi beyenti mmuet ne Mandem.

Mandem achyé Móywi betan

¹⁹ Yesu aghati bhə be, “Tetěter, Mme Mmɔ Mandem mpú kwáy beku yěnyiŋ ndü betan ebha. Mékà chí menyiŋ ebhen ngó Etaya ákà. Yěntiki enyiŋ ené Etaya ákà, yó ke Me Móywi nchí ka nkwo.²⁰ Échí enyu eyə mbənyune Eta akəŋ Mme Móywi, ne ätəŋ me yěntiki enyiŋ ene yímbəŋ ákà. Ne chəŋ antəŋ me menyiŋi maknkay ebhen becha ebhen, be manyu ánhók bhe.²¹ Nkúbhé mbə enyü Eta áhəme bawú anchye bhə nepém, nó kě Mme Móywi nchí chye nepém ntá yě agha ane méyən bechye nepém.²² Yě mmu, Eta apu tan manyé yi. Áchyé betan menkem ntá ya, Mme Móywi, be ntán yěntiki mmu.²³ Äku nɔ be bo mankem mányché Mme Móywi kenókó nkúbhé mbə enyü báchyè yi kenókó. Mmü ane apu chye Mme Móywi kenókó, apú chye kenókó ntá Etaya mmu ato me.²⁴ Tetěter, mmü ane ághókó enyiŋ ene měrəm, anoko mmu ane áto me, äbhəŋ nepém enen nebhiiki bhəŋ ngwenti. Mandem apú rem be bekwéné bechi ne yi. Afú ndü newú, achwe ndü nepém.

²⁵ “Tetěter, mpok ätwò, ne anáj akway, ane bawú bəghòk eyəŋ eya, Mme Mmɔ Mandem, ne abhen bəghókó mámbəŋ nepém.²⁶ Nkúbhé mbə enyü Eta áchyè nepém, nɔ kě yi áchyé Mme Móywi nkwo betan béchye bo nepém.²⁷ Ne achyé me betan ndu bétán bo, mbənyune me ke mfú ntá Mandem.²⁸ Bäcké bhak maknkay beghok menyiŋ ebhen. Mpok ätwò ane bawú mankem bəghok eyəŋ eya

amem manem ayap. ²⁹ Ne mǎnǎŋ mǎngók eyəŋ eya, bǎfũ ndũ manem ayap. Abhen bákú nyaka beri ndũ mmik ne, mǎŋeme, manchwe ndũ nepém enen nebhiki bhəŋ ngwenti, ne abhen bákú nyaka bebú, mǎŋeme mámbóŋ ntemsi.”

Batísie Yesu

³⁰ Yesu arək ambi berem be, “Mnú kwáy beku yěnyŋ ndũ betaŋ ebha. Ené mǎkù nchí ku chi ndũ betaŋ Mandem mmu áto me. Mětəŋ bo mbə enyũ yi aghati me ntaŋ bo. Ne mětəŋ bo chí enyu ené echí chak, mbənyune mnú ku menyŋ ebhen membəŋ nchí yaŋ beku. Nchí ku chi menyŋ ebhen mmu ane áto me áyàŋ nku. ³¹ Mbák ndem ətí mmuét eya, mbəŋ bo abhen bakway bérŋi be enyŋ ene mǎrəm ébhíki bhəŋ menwəp. ³² Mmũ ane áte me ntísie achi nyǎǎ, ne ndíŋí bé enyŋ ené yi árəm ətí ya ebəŋ menwəp. ³³ Bǎto nyaka bo ntá Jǎn be mámbep yi ángati bhe ətí ya, ne aghati bhe enyŋ ené echi tetep. ³⁴ Puyě chi be nkwǎŋwaŋ ke ábhóŋó bété me ntísie, nchí ghati bhe enyŋ ene Jǎn árémé ətí ya be Mandem ámpémé bhe. ³⁵ Jǎn achi nyaka mbə eróŋó ene édù éngə nəkə ŋwaŋ, ndu mómbiŋi mpok, bǎka eyəŋ eyi ne bǎbhóŋ maŋák ndu mómbiŋi mpok. ³⁶ Ke menyŋ béchí ebhen bérəm ətí ya enyu ené échá enyŋ ene Jǎn árəm. Nkúbhé menyŋ ebhen mǎkù, bété me ntísie be Eta ke áto me. ³⁷ Ne Eta, yímbəŋ, mmu áto me áte me ntísie. Bǎbhíki re ghok eyəŋ eyi, bǎbhíki re ghó enyũ yi achi. ³⁸ Ne Eyəŋ eyi épú amem bati yeka mbənyune bǎbhíki noko mmu ane yi áto. ³⁹ Bǎfyè betaŋ bepay Eyəŋ Mandem mbənyune bǎkáysi be étəŋ be mbi nepém enen nebhiki bhəŋ ngwenti ne yó érəm chí ətí ya. ⁴⁰ Yé nə, bǎpú ka bétwə ntá ya be mámbóŋ nepém. ⁴¹ Mnú yáŋ nə chí kenókó ntá nkwǎ. ⁴² Nchí rem menyŋ ebhen mbənyune ndíŋí bhe. Ndíŋí bé ekəŋ Mandem épú

amem bati yeKa. ⁴³ Ntwǒ ndũ nnyén Etaya, ne bãbhíkí sǒt me mbø mmu. Mbø mmu achák ke átwó nó árèm ãti ndu mmuet yi ne ndũ betay ebhi mbø bãsót yi mbø mmu yweKa. ⁴⁴ Ná bãkway menoko ené báyañ chi bakak amen bãchyè bati, kefyé ntí ndũ bakak amem Mandem áchyè. ⁴⁵ Báké kaysi bé chøñ ngati Eta enyũ bho bãchi. Moses ke ághati chøñ yi, Moses mmu bãbhaka nti ne yi. ⁴⁶ Mbø mãnókó enyiñ ene Moses ásíñí tetep, mbú mãnókó enyiñ ene mëghàti bhe. Moses asíñí nyaka chí ãti ya. ⁴⁷ Mbák bãbhíkí noko basiñ ami, ná bãkway ménókó enyiñ ene mérèm?”

6

Yesu adík ngemntay bho

(Mt 14.13-21; Mk 6.30-44; Lk 9.10-17)

¹ Étaré nókó, Yesu apé, arøk ebhë Manyu Gálili. Nkúbhé Manyu wu ke bãbhiñi be Manyu Tibérias. ² Ngémtay bo béré koño yi mbønyune bághǒ nyaka menyiñí maknkay ebhen yi ákú ntá bömame. ³ Yesu akó ambi njie, achøkø aré ne bakoño bhi. ⁴ Epǎ bo Israel ené bãbhiñi be Epǎ Nekiñi éróp kekwoť. ⁵ Ayibhiri mmuet, ayiñi, aghó ndũ ngémtay bho bátwó ntá yi. Abhép Fílip be, “Chøñ sémbøñ bret béku fá ane ákway böbhen?” ⁶ Yesu arem nø ndu memø Fílip mbønyune yímbøñ áriñí nyaka enyiñ ene yi ábhóñó beku. ⁷ Fílip akeme Yesu be, “Nkáp nkubetik ndũ manywøp besǎ byo ápú kway béku bret ane yèntiki mmu wap akway bebhøñ mandú.” ⁸ Nkoño ywi amøť ane achí manø Símun Píta ane aka nnyén bé Andru arem ntá yi be, ⁹ “Mmǒ amøť achi fá, ane ábhóñó bekpøkó bret betay ne nsi epay, ke eyø chi yi ntá beyǎ böbhen?” ¹⁰ Yesu aghati bhø be, “Ku ka bo mãnchókó amik.” Tákø ayá nebhuet ére. Éku bo báchókø amik. Babhakanem bãbhák mbø nká etay. ¹¹ Yesu

asət ye bekpəkó bret bhə. Áchyé nókó bakak ntá Mandem, akərə ntá bo abhen báchókó amik. Akə enyumót ne nsi. Yǝntiki mmu anyié kpát ajwi. ¹² Yǝntiki mmu ányíé nókó ení enén nékwáy yi, Yesu aghati bakoŋo bhi be, “Nyokotí ká mbwóptí ane áróbhé be yǝnyiy eke chəŋti ndéndem.” ¹³ Mányókóti ye mbwəpti ane bo mányíé, bárov. Ajwi bekey byo ne bepay. ¹⁴ Bo abhen báchi aré, bágghó nókó eriŋi maknkay eyə, bárém be, “Тетер, né chi ndemekerǝnti Mandem ane ábhóŋó nyaka bétwə fá amik.”

¹⁵ Yesu aghó be bo báyaŋ békem yi ne betəŋ be mánkə yi Mfə, afa, akó njie, abhak aré aywínti.

Yesu are kə amfānyen

(Mt 14.22-33; Mk 6.45-52)

¹⁶ Bǝku béggháká nókó, bakoŋo Yesu basep, barək angəko manyu, ¹⁷ báchwe amem áchwi bárè pé nnyén berəŋ Kapǝnaum. Bəti ménəŋ bégə nyaka ené Yesu ábhíkí re temeri bhə. ¹⁸ Mbúép atəŋatəŋ abho menu. Ekə betəŋtí mpérényen eya anyén. ¹⁹ Bakoŋo bhi mánók mbə bəkilometa batay ne batandat. Bágghó nókó ndü yi ákə anyén átwə kekwoť ne bhə, bécháy békém bhə tontó. ²⁰ Ke Yesu aghati bhə be, “Bǝké chay. Chi me!” ²¹ Báká ye be yi anchwe amem áchwí. Nəchwe yi áchwé, áchwí arək ateme angəkənyén, ndü nəchyənyen enen bó bárov aré.

Bo bǝré yáŋ Yesu

²² Néyí nókó, bo abhen bárovbé ebhənyen ene Yesu ne bakoŋo bhi báfú aré, bǝtik be ndiere áchwí amət ke áchí nyaka are, ne be Yesu abhíkí chwe amem áchwí wu andək ne baghəkó bhi. Bó bárov nyaka yi bárovk. ²³ Éfákari be bachwi achak ane áfú Tibérias átwə kekwoť ndü nəbhuet ane bə mányíé nyaka bret mpok Acha ánaŋ áchyé bakak ntá Mandem. ²⁴ Bǝ bhə bágghó nókó ye be Yesu ne bakoŋo

bhi, bápét bapu aré, bə babhəŋ báchwé amem bachwi yə, barək Kapěnaum ndu béyaŋ Yesu.

Yesu chí nenyíé enén néchyè nepém

²⁵ Bǎgháká nókó ebhě manyu ene Yesu áróŋó ne bakoŋo bhi, bǎghó yi are, babhep yi be, “Ntəŋ, əpě ətwə wen ntiki mpok?” ²⁶ Yesu akeme bhə be, “Tetětəp, bǎpú yaŋ me ətí bǎghó beriŋí maknkay, ke ətí bret ane mǎnyíé bǎjwi. ²⁷ Bǎké fyé ntí ndū nenyíé enen néchəŋti. Fíé ká ntí chí ndū nenyíé enen nepu chəŋti, nenyíé enen néchyè nepém enen nebhiki bhəŋ ngwenti, enen Me Mmu mfú ntá Mandem nchí chye chəŋ be. ətí yə ke ətaya achye eriŋ betəŋ be yi ke átó me.” ²⁸ Bə bǎbhép ye Yesu be, “Betik Mandem ebhen sébhóŋó beku nókó chi yi?” ²⁹ Yesu akeme bhə be, “Enyiŋ ene Mandem áyaŋ mǎnkə chi be mǎnókó mmu ane yi átó.” ³⁰ Ékə bárem ntá Yesu be, “Ntiki eriŋ ókwà yə beku bé séngó, sénoko wə? Chəŋ ónkə yi ntá yese? ³¹ Bǎchí mbi bhesé mányie nyaka mana mpok bákə amem baso. Enyu eyə ke básíŋí amem Ekáti Mandem be, ‘Achye nyaka bhə nenyíé enen néfú amfay!’ ” ³² Yesu aghati bhə be, “Tetětəp, puyě Moses ke áchyé nyaka bachímbi bheka nenyíé enen néfú amfay. ətaya ke áchyé bhe nenyíé enen mbəŋ enén néfú amfay. ³³ Nenyie Mandem chi mmu ane áfú amfay atwə, ne ăchyé nepém ntá bə mmik.” ³⁴ Bárem ntá yi be, “Eta, chyě bhesé nenyíé enə mpoknkem.”

³⁵ Yesu aghati bhə be, “Me ke nchí nenyíé enen néchyè nepém. Mmu ane átwó ntá ya apu pere ghok nsay ne mmu ane ásíkí ntí ne me, apú bhóŋ ekwaká manyiep wáwák. ³⁶ Ke ngátí bhe be yěndu bǎghó me bǎbhíkí noko me. ³⁷ Yě nə, yěntiki mmu ane ətə áchyé me, átwə ntá ya. Ne yě mmu apú twə ntá ya mǎmbók yi, ³⁸ mbənyune mbíkí fú amfay ntwó fá amik beku enyiŋ ene mǎyaŋ. Ntwə beku chí

enyiŋ ene mmu ane átó me áyàŋ mǎnkɛ. ³⁹ Ne enyiŋ ene mmu ane átó me áyàŋ nkɛ chi be nkéro yě mmu amot ane yi áchyé me áném, ke bé nkɛ yěntiki mmu wap ámpetnsem ndũ nepém ndũ nywɔp enen ngwenti. ⁴⁰ Enyiŋ ene Eta áyàŋ chí bé yě agha ane ághó Móywi, asiki nti ne yi, ámbóŋ nepém enen nebhiki bhɔŋ ngwenti. Ne chɔŋ nkɛ yi ampɛtnsem ndũ nepém ndũ nywɔp enen ngwenti.”

⁴¹ Bo Israel bábhó ye ménywinti ɛti Yesu, ndũ yi árémé be, “Me ke nchí nenyíé enen néfú amfay.” ⁴² Báre rem be, “Pú Yesu mmǎ Joséf né? Pú séríŋí etayi ne máyi? Éko ná ke yi arem be, ‘Mfu amfay ke nchí ntwo fá amik’?” ⁴³ Yesu akeme be, “Dǎ ká nenywintí eneká nɔ. ⁴⁴ Yě mmu apú kwáy bétwɔ ntá ya mbák Etaya mmu átó me abhíkí ya yi ntá ya. Ne mmu ane átwó ntá ya, chɔŋ nkɛ yi ampɛtnsem ndũ nepém ndũ nywɔp ngwenti. ⁴⁵ Echí amem basíŋí baremé kepinti be, ‘Chɔŋ Mandem ántóŋ bó mankem.’ Yěntiki mmu ane ághókó, ne aghók enyiŋ ene Etaya árémé, átwò ntá ya. ⁴⁶ Mpú rem chi be mmu achi ane anaŋ agho Etaya. Mmu ane áfú ntá Mandem ke ánánŋ ághó yi. ⁴⁷ Tetɛter, mmũ ane anoko ábhɔŋ nepém enen nebhiki bhɔŋ ngwenti. ⁴⁸ Me ke nchí nenyíé enén néchyè nepém. ⁴⁹ Bachímbi bheka mányie nyaka mana amem baso, yě nɔ, bó mankem bágú. ⁵⁰ Ke né chi nenyíé enen néfú amfay, bé mmũ ane ányíé nó áké gu. ⁵¹ Me ke nchí nenyíé enen néchyè nepém enen néfú amfay. Mmu ane ányíé nenyíé enen, ábhák nepém mpoknkem. Nenyíé enén mǎchye chɔŋ bé bǎ mmik mámbóŋ nepém, chi nyamwúét ɛya.”

⁵² Enyiŋ ene Yesu árémé ékú bo Israel bábhó bekem epúítí ne bati, mándeme nɔko be, “Ná mmũ-ne ákway bechye bhese nyamwúét ayi be senyie?” ⁵³ Yesu aghati bhɔ be, “Tetɛter, mbák bábhíkí nyíé nyamwúét Mmu ane áfú ntá Mandem, mányú manɔŋ ami, bápú bhɔŋ

nepém. ⁵⁴ Mmũ ane ányíe nyamwæét ya ne anyú manon ma, äbhóŋ nepém enen nebhiki bhon ngwenti, ne chon nkũ yi ampɛtnsem ndũ nepém ndũ nywop enen ngwenti. ⁵⁵ Nyamwæét eya ke áchí mbõŋ nenyíe menyie, ne manon ama ke áchí mbõŋ mmém amen menyu. ⁵⁶ Mmu ane ányie nyamwæét ya ne anyú manon ma, achí babhát ne me, ne me nkwó nchí babhat ne yi. ⁵⁷ Eta mmu achi nepém ke átó me, ne eti yi ke nchí nepém. Nkúbhé enyu eyo ke echi be, mmũ ane ányie me äbhák nepém eti ya. ⁵⁸ Né chi nenyíe enén néfú amfay nétwó fá amik. Népú mbõ enén bachĩmbi bheka mányíe nyaka, bágú. Mmũ ane ányíe nenyíe enen äbhon nepém enen nebhiki bhon ngwenti.” ⁵⁹ Yesu arem barak ane mpok yi áchí amem ekeré nenikímueti ene etok Kapřnaum átõŋ bo.

Beyä bakoŋo Yesu báchen yi, bárõ

⁶⁰ Bakoŋo Yesu bághókó nókó kepi eken yi árèm, beyä bhap béré rem be, “Ané ndak atan acha, agha ákwáy beka wu?” ⁶¹ Yesu arĩŋí bé baghókó bhi mánywinti eti ndak ane. Abhép bõ be, “Bati ábé bhe eti ndak ane ndémé? ⁶² Mbák mǎngó ye Me Mmu mfú ntá Mandem ndu nchí pɛtnsem amfay ndũ nebhuet ane mfú, bǎrem bé yi? ⁶³ Efóŋó Mandem ke áchyè nepém. Mmuet nkwa apu kũ yěnyij. Beyon ebhén ngátí bhe bétwõ ne Efóŋó Mandem ne béchye nepém. ⁶⁴ Yě nõ, mbok yeka bábhíkí noko.” Yesu arĩŋí bo abhen bábhiki noko yi te ndũ nebhõnet, ne arĩŋí mmu ane ábhõŋó beti yi. ⁶⁵ Yesu arem ye be, “Eti yo ke ngátí bhé be mmu apú kway bétwõ ntá ya mbák Eta abhíkí chye yi mbi.”

⁶⁶ Nebho mpok yo, beyä bakoŋo bhi báya mmuet ansem, bó kepere koŋo yi. ⁶⁷ Ékú Yesu abhép baghókó bhi bati byo ne apay be, “Ná ne bhe, bǎron nkwo?” ⁶⁸ Símun Píta akeme yi be, “Eta, ntá agha? Wõ ke õbhõŋó beyon ebhen

béchyε nepém enen nebhiki bhōj ngwenti. ⁶⁹ Sénoko ne sériņi be wə ke óchí Mmu Nyánjá ane Mandem átó.” ⁷⁰ Yesu akeme bhó be, “Pú njap be bati byo ne apay? Yě nə, mmũ yweka amət abhōj efóńó ebúbə.” ⁷¹ Yesu ārēm nyaka nə ěti Júda, mmđ Símun Iskariot, mbōnyune Júda, mmu amət ndũ nkwó baghókó bhi bati byo ne apay, abhōj nyaka nkaysi beti yi.

7

Yesu ne bōmayi

¹ Barak ane áfúéré nókó, Yesu are kə mbāj ne mban, atú Gálili. Yi keyán bekə atú Judéya mbōnyune bo Judeya báyaņ nyaka mbi béway yi. ² Mpok yə, epă bo Israel ene bábhiņi be Epa Bétem * érop kekwoť. ³ Eku bōmayi bárém ntá yi be, “Fă fá, dók atú Judéya be bakoņo bhe mángó menyiņi maknkay ebhen ókə. ⁴ Yě mmu apú kə menyiņi maknkay bhésé bhésé mbák āyaņ bo mándiņi yi. Těndu ókə menyiņi maknkay, kə nókó bhə kpoņoroņ be mmik nkem ángó.” ⁵ Ke yě chi bōmayi kenoko yí. ⁶ Yesu arem ntá yap be, “Mpok aya ábhíki re kway, ke ntá yeka yěntiki mpok akway. ⁷ Bđ mmik bápú kwáy bepap be. Bápap me mbōnyune nchí rem be menyiņ ebhen bó bákə beber. ⁸ Bě babhōj mändók ndũ epa. Mpú roņ. Mpok aya abhíki re kwáy.” ⁹ Yesu árém nó, arəp atú Gálili.

Yesu yi be menyiņ ebhen yi átōj bėfú chi amfay

¹⁰ Ené bōmayi mánánj bāró, bārōńó Yerúsalem ndũ epa eyə, Yesu arək aré nkwə. Ke arək chi bhésé bhésé, kerōj kpoņoroņ. ¹¹ Bđbati bo Judeya báré yaņ yi aré mándeme

* ^{7:2} Epa Bétem: Chi epă ene bo Israel mányie ndũ bėtik mpok ane báchđkə nyaka chi ndu bėtem, mpok báfú Íjip bákə berōj Kanān.

nəkwə be, “Yi achí fá?” ¹² Bo béré rem beyä menyih ěti yi. Mbək mändeme nəkwə be, “Yí achi erítí mmu.” Báchák be, “Nsé, ärwə bho be máném ebhi!” ¹³ Yě nə, yě mmu amət kerem enyih kpróórórh ěti yi, mbənyune bächà y nyaka böbati bhap.

¹⁴ Égháká nókó nenti epa, Yesu arək amem ekerákap Mandem abho betəh bo Eyəh Mandem. ¹⁵ Böbati bo Judeya bábhák maknkay ndü menyih ebhen yi átəh mändeme nəkwə be, “Ná mmü-ne áré riñi enyih enyu ene, ené yi ábhíkí ghək ekáti?” ¹⁶ Yesu akeme bhə be, “Menyih ebhen mětəh bébhíkí fu ntá ya. Béfú chi ntá mmu ane átó me. ¹⁷ Yě agha ane ábhórhó nti bekwə enyih ene Mandem áyàh, ärñi be menyih ebhén mětəh béfú chi ntá Mandem ne be puyě mēmbəh ke ntí betəh bhə. ¹⁸ Mmu ane árēm menyih ndü betəh ebhi, äyàh kenókó eki yímbəh. Mmu ane áyàh bo mánchyé kenókó chi ntá mmu ane átó yi, achí mmü tetep, bapu apú ne yi. ¹⁹ Moses achyé nyaka bhe bebhé, pú nó? Yě nó, yě mmu yweka apú bhuré bhə. Ndaká yí báyàh beway me?” ²⁰ Beyä bo abhen bächí are bákéme yi be, “Éfórhó ebúbu ésəhəri wə! Agha áyàh beway wə?” ²¹ Yesu akeme bhə be, “Nkwə erihí maknkay émət manyu áchok bhe. ²² Moses aghátí nyaka bhe be mäsnyébhé nókó böbheka. Yě nə, ebhé yə ebhiki fu nyaka ntá Moses. Éfú chí ntá bachímbi abheka. Ne bäsìep mmu ndü nywəbhé neywěmuet. ²³ Bě bäsìep bo ndü nywəp neywěmuet be bəke kwen ebhé Moses. Bəbenti ne me mbənyuné nkə mmü neme átəh ndü nywəbhé neywěmuet? ²⁴ Bäcké kprót manyé mmu bekoñə menyih ebhen bəghó yi ákwə. Bəbhəh bekpót manyé sayri bekoñə tetep Mandem.”

Bo bare bhép mbák Yesu ke áchí Mpepe

²⁵ Mbək bo Yerusalem bǎré řem ye be, “Pú mmũ ré báyàŋ beway ne? ²⁶ Achí fá árèm kepi kpoŋoroŋ, ne bǎbhíkí řem yěnyiyŋ ntá yi. Ékway bebhak be bǒbati bǎriŋi be yí chí Mřeme Mandem afyé nyaka barięp be ätò? ²⁷ Ke sériŋi ebhak ene mmũ-ne áfú. Mpok Mřeme Mandem afyé nyaka barięp be ätò átwó, yě mmu apú riŋi nebhæet ane yi áfú.” ²⁸ Éká, ndu Yesu áťŋ bho amem ekerákap Mandem, arem ne eγŋ etaŋataŋ be, “Bǎriŋi me, ne bǎriŋi ebhak ene mfú? Mbíkí twò ndũ betañ ebha. Mmũ ane áto me achí mmũ tetep. Bǎbhíkí riŋi yi. ²⁹ Ndíŋí yi, mbonyune mfú chí ntá yi, ne yi ke áto me.”

³⁰ Enyiyŋ Yesu árémé éká bǎré yaŋ bekem yi, ke yě mmu abhíkí tək yi awə amæet, mbonyune mpok ayi abhíkí re kway nyaka. ³¹ Beyǎ bo mánóko yi, mándeme nəkə be, “Mbák Mřeme Mandem afyé nyaka barięp be ätò ántwó, chŋ anku menyiyŋí maknkay ebhen béchá ebhen mmũ-ne ákà?”

Bátó bo be mánkém Yesu

³² Bǒnkwo Fárisi bǎghókó nókó ndũ bǒ eka γə bǎrèm beyǎ menyiyŋ ěti Yesu, bǎchem ne bǒbati bachiǎkap, bátó babhabherí abhen ekerákap be mankem yi. ³³ Yesu arem ye ntá yap be, “Mbŋ bépet bebhak ne bhe ndũ mómbiŋi mpok ke ndók ntá mmu ane áto me. ³⁴ Chŋ mǎnjaŋ me, ke bǎpú ghə me. Nebhæet ane mérŋ bǎpú kwáy bétwo aré.” ³⁵ Bo Israel bǎbhó berem ne bati be, “Ati bérŋ fá, ené sépú kway chŋ beghə yi? Ati berŋ chi etókó manko ené bǒ bhese bátáká bǎróŋó aré ke? Āyàŋ berŋ bétŋ bo abhen bǎpú bo Israel aré ke? ³⁶ Yi be ‘Chŋ sénjǎŋ yi, ke sepu ghə, ne bé nebhæet ane yi árŋ, sépú kway berŋ are. Nó be yi?’ ”

Manyięp amen áchyè nepém

³⁷ Ἐgháká nókó nywəbhé ngwenti epa, nó chi, nywəp negho enen epǎ eyo, Yesu afate arem ne eyəḡ etajataḡ be, “Mmũ ane manyiep ákwak yi, ántwó ntá ya. †
³⁸ Ἐchí nkúbhé mbə enyu básíḡí amem Ekáti Mandem be, ‘Mmũ ane anókó me, manyiep amen áchyè nepém áfu yi anti ansep nəkwə mbə nyén.’” ³⁹ Yesu ārəm nyaka nə ἔti Ἐfóḡó Bedyere ené bábhóḡó bechyè ntá bo abhen mánóko yi. Bábhíkí re chyè nyaka Ἐfóḡó Bedyere ntá bo abhen mánóko mbənyune Mandem ábhíkí re sət nyaka Yesu amfay, ányché yi kenókó.

Bétáká békwen néntí beyǎ bho ἔti Yesu

⁴⁰ Bo bágħókó nókó beyəḡ ebhén Yesu árémé, mbək bo bábho berem be, “Né, chí ndemekerpǎnti Mandem ane ábhóḡó nyaka bétwə.” ⁴¹ Báchák be, “Chi Mpreme Mandem afyé nyaka bariep be á̀tò.” Ke abhénéfú bárem be, “Yi abhəḡ befú chi atú Gálili ke?” ⁴² Pú básíḡ amem ekáti be, Mpreme Mandem afyé nyaka bariep be á̀tò chi ebhárémə Mfə Debhít ne abhəḡ befú chi Bétlehem, etək nəbhe Mfə Debhít?” ⁴³ Ἐká ákóré ne betaka bekwen nenti nap ἔti Yesu. ⁴⁴ Mbək ayap báyàḡ nyaka bekem yi ke yě mmu ketək yi awə amuet.

Bǝbati bo Israel keka ne Yesu

⁴⁵ Babhabheri abhen ekerákap Mandem bápét ye nsem ntá bǝbati bachiákap ne bǝnkwə Fárisi. Bǝbati bábhép bhó be, “Ndaká yí bǝbhíkí twə ne yi?” ⁴⁶ Babhabheri ekerákap bákéme bhə be, “Yě mmu abhíkí re rem menyũ menyíḡ ebhen mmũ wu árəm!” ⁴⁷ Bǝnkwə Fárisi bákéme bhə be, “Arwǝ be nkwə bǝḡúré ebhi?” ⁴⁸ Bǝḡhə yě münti

† 7:37 Mpok epǎ yo, bo Israel bátis nəkwə nyaka ndu Mandem áchyé bhə manyiep amen áfú chi ndũ setárébhé, mpok bákò amem baso.

etək amət anókó yi? Bǎghə yě mǔnkwə Fárisi anókó yi? ⁴⁹ Ndiere ndéndeməbho abhen, bábhíkí riŋi bebhé Moses ke mánóko yi. Ntá Mandem, bə mankem bábep!” ⁵⁰ Nikodéməs, mmũ wap amət ane ánánj árójə nyaka ntá Yesu abhep bhə be, ⁵¹ “Ebhé eyese éká be mánychyé mmu ntəmsi ené bábhíkí re taŋ yi, mándíŋjı sayri sayri enyiyı ené yi ákə?” ⁵² Bákémə yi be, “Wə nkwə əchı mmũ Gálili? Yiŋjı Ekáti Mandem, chəŋ óngó bé yě ndemekerpinti amət apú kway befú atú Gálili.” ⁵³ Yěntiki mmu áró ye, agure eket eyi. †

8

Ngərə ane bákémé ndũ ákwèn berwəp

¹ Yesu arək amfay Njie Menək Ólif. ² Néyí nókó, apətnsem ekerákap Mandem bëti bëti. Bə mankem bárók ntá yi. Achəkə amik, abho betəŋ bhə Eyəŋ Mandem. ³ Batəŋ-ebhé Mandem ne bənkəwə Fárisi báyá ngərə ane bákémé ndũ akwen berwəp, bətwó ne yi, bəter besı bə mankem. ⁴ Bárém ntá Yesu be, “Ntəŋ, bákəm ngərə ndu ákwèn berwəp. ⁵ Ekáti bebhé Moses éghàti bhese be bábhəŋ bétəmti enyũ ngərə ne ne batay mángwáy. Žrem bé yí?” ⁶ Bárém nə ndu məmə yi be mámbóŋ mbi bebhat ndak yi aməet. Yesu atep ntı amik, ansiyı nəkə enyiyı amik ne senəŋ awə. ⁷ Ndu bərəŋ ambi berem be yi ányché bhə eyəŋ, anyabhe mməet téé, aghati bhə be, “Mmũ yweka ane ábhíkí re kə bebú ánjámbi ámbwəp ntay antem yi.” ⁸ Apət atep ntı amik ánsiyı nókó enyiyı amik ne senəŋ awə. ⁹ Bə bhə bǎghókó nókó enyiyı ene Yesu árémə, bábhó berə amət amət, bebhə ne baseansi. Yesu arəp aywinti ne ngərə

† ^{7:53} Ndu eyəŋj Grik, ndəŋ 53 ne ané (Jn 8.1) achem ndu amət. Ěti yə ke TEV (Today's English Version) afyé barəŋ eyə apay ndu (Jn 8.1).

wu aré téé, besí bhi. ¹⁰ Yesu ayon amík arem ntá yi be, “Mma, bó báchí fá? Yě mmu abhíkí rem be mángwáy wɔ?” ¹¹ Akeme Yesu be, “Eta, yě amɔt.” Yesu arem be, “Me nkwo mbíkí rem be mángwáy wɔ. Dók, ke óké pere ka bebú”.

Yesu chí Eróǝ mmik

¹² Yesu apet abho béghátí bho menyij. Arem be, “Nchí eróǝ ene échyè nepém. Mmu ane ábháré mmuet ne me, ábhon bediéré ebhen békù bo mámbón nepém, ne apú kɔ amem ejuri.” * ¹³ Bǝnkwo Fárisi bárem ye ntá yi be, “Wɔ mbon órèm èti mmuet ye. Enyij ené órèm puyě ndak.” ¹⁴ Yesu akeme bhɔ be, “Yě émbak be nchí rem chí èti mmuét eya, enyij ené mérèm chí mbon ndak, mbonyune ndíní ebhak ené mfú ne ebhak ené méròn. Ke bǝbhíkí rinji ebhak ené mfú ne ebhak ane mǝròn. ¹⁵ Bǝyinj bho chí ne amík ke mǝmkpɔt manyé yap. Membon mpú kpót manyé mmu. ¹⁶ Yě émbak chí bé métàn bhó, enyu ené métàn échí erírí mbonyune puyě me awántí ke nchí tan bo. Me ne mmu ane átó me ke sérèm enyũ mmu áchí. ¹⁷ Básij ndũ ekátí bebhé eyeka be, batísie bati apay mándem enyij émɔt, nó chí enyij ene bó bárémé échí tetep. ¹⁸ Membon nchí te ntísie bé enyij ene mérèm chí mbǝn ndak, ne Etaya mmu átó me àtè me ntísie nkwo be enyij ene mǝrèm echi tetep.” ¹⁹ Bǝbhép ye yi be, “Etaye achí fá?” Yesu akeme bhɔ be, “Bǝbhíkí rinji me, ne yě Etaya, bǝbhíkí rinji. Mbɔ bǝríní me, mbu bǝrinji Etaya nkwo.” ²⁰ Mpok Yesu átòn bho amem ekerákap Mandem ke yi árémé beyon ebhen. Achí nyaka kékwot ne bekuɔbhe akap. Yě mmu ketɔk yí mbonyune mpok yi abhíkí re kway nyaka.

* **8:12** Yesu àyàn nyaka bo mándinj be yí achi eróǝ ene ékù bo mándíní tetep ane Mandem áyàn bɔ mandinj.

Enyiŋ Yesu árémé ěti ebhak ene yi áfú

²¹ Yesu apet aghati bhɔ be, “Nchí rɔ bhe, bérɔŋ. Nnán ndók, chɔŋ mǎnjan me. Ke bǎgu chɔŋ ndũ bebú ebheka. Bǎpú kwáy bétwɔ ebhak ene mǎrɔŋ.” ²² Bo Israel bábhó ye berem be, “Yí be ‘Nebhæet ane mǎrɔŋ, bǎpú kwáy bétwɔ are,’ áyaŋ beway mmæet ke?” ²³ Yesu aghati bhɔ be, “Bǎchí bǔ mmik. Mfu chi amfay. Bǎchí bǔ mmik ne, mpú mmũ mmik ne. ²⁴ ěti yɔ ke ngáti be bé chɔŋ mǎngú ndũ bebú ebheka. Chɔŋ mǎngú ndũ bebú ebheka mbák bǎbhiki noko bé nchí mmu ane nchí.” ²⁵ Bábhép yi be, “Wɔ ɔchí agha?” Yesu ákeme bhɔ be, “Nchí mmu ane ngáti bhe te nebhɔnet be nchi. ²⁶ Mbɔŋ beyǎ bebéptí menyíŋ ebhen mǎkwáy berem ěti yeka ne nsɔt betan be. Ke mpú kɔ nɔ, mbɔnyune mmu ane átó me ábhæere bariɛp ami, ne ndiere menyíŋ ebhen yi ághàti me ke nchí ghati bǔ mmik.” ²⁷ Ene Yesu árèm nɔ, bó kejwimem bé yi árèm chí ěti Eta. ²⁸ Ékú Yesu aghati ye bhɔ be, “Mǎnán mǎnjon Me Mmu mfú ntá Mandem amfay, chɔŋ mǎndiŋi bé nchí mmu ane nchí, ne bé mpú kɔ yěnyiŋ ndũ betan ebha. Nchí rem chí enyiŋ ene Eta ágháti me ndém. ²⁹ Ne yí mmú átó me, achi ne me. Abhíkí rɔ me mbak awanti mbɔnyune mékù chi menyíŋ ebhen yi ákóŋó.” ³⁰ Beyǎ bó abhen bǎghókó beyɔŋ ebhen, mánóko yi.

Yesu ne Abraham

³¹ Yesu arem ye ntá bo Israel abhen mánóko yi be, “Bǎchí bakoŋo bha tetep mbák mǎndók ambi bekoŋo beyɔŋ ebha, ³² ne chɔŋ mǎndiŋi tetep ane Mandem, ne tetep wu amfere be ndũ kesem.” ³³ Bákéme yi be, “Séchí bebhárébhɔ Abraham, ne yě mpok apú ane séchí basem ntá mmu. Ndaká yí órèm be chɔŋ sémfú ndũ kesem?”

³⁴ Yesu akeme bhɔ be, “Tetǎtetep, yěntiki mmu ane ákù bebú, achí nsemé-bebɔ. ³⁵ Nsem apú bhak ndũ nneréket

mpoknkem. Mmǒ nneréket ke ábhák are mpoknkem. ³⁶ Mbák ye mbǒŋ mmó amferε be ndũ kesem, chǒŋ mǎmbak ngǎngan tetep. ³⁷ Ndíjí bé bǎchí bebhárébhǒ Ábraham. Yě nó, bǎyan mbi beway me mbǒnyune eyǒŋ eya épú chwe amem bati yeka. ³⁸ Nchí ghati bhe chí menyíŋ ebhen ngó ntá Etaya, ke bǎkù chí menyíŋ ebhen etayeka ághátí bhe.” ³⁹ Bághátí Yesu be, “Etayese chi Ábraham.” Yesu arem be, “Mbǒ bǎchí bǒ Ábraham tetep, mbú bǎkù menyíŋ mbǒ Ábraham ákù nyaka. ⁴⁰ Ke bǎyan mbi beway me, me mmu ngátí bhe tetep ane ngókó ntá Mandem. Ábraham apú kǎ nyaka nǒ. ⁴¹ Bǎkù menyíŋ mbǒ etayeka.” Bághátí yí be, “Mandem ke achi etayese, sépú bǒ-εnǒŋ.” ⁴² Yesu aghati bhǒ be, “Mbǒ Mandem achi etayeka, mbu bǎkǒŋ me, mbǒnyune mfú chí ntá Mandem. Mbíkí twó chí ndũ mmuεt ya, yí ke átó me. ⁴³ Ndaká yí bǎpú jwimem ndũ menyíŋ ebhen méréŋ? Chi mbǒnyune bǎbhíkí bhǒŋ ntí beghok beyǒŋ ebha. ⁴⁴ Bě bǎchi bǒ etayeka Satan, ne bǎkǒŋ beku chí menyíŋ ebhen etayeka áyan mǎnkǎ. Achí ngwayti bho te nebǒnet. Abhíkí kǒŋ tetep Mandem mbǒnyune tetep apu ne yí. Mpok yí ásè nsé, ákù chí enyíŋ ene ékó ndǒŋ ámǒt ne epíŋ eyi, mbǒnyune achi nsense, ne nsé enkem éfù chí ntá yí. ⁴⁵ Ke tǔndu mǎghátí bhe chí tetep Mandem, bǎpú noko enyíŋ ene mǎrǎm. ⁴⁶ Ntiki mmũ ákwáy betǒŋ be nkǎ bebú? Mǎrǎm chí tetep, ndaká yí bǎpú noko me? ⁴⁷ Mmu ane Mandem áchí etayi, ákǒŋ beghok eyǒŋ eyi. Ntí ane bǎbhíkí kǒŋ beghok Eyǒŋ Mandem achí be bǎpú bǒbhi.”

Yesu achá Ábraham

⁴⁸ Bǒbati bo Israel bákéme yí be, “Sébhíkí kǎ nefwǒp berem be wchí mmu Samária ne bé efóŋǒ ebúbǎ ésdǒŋǒri wǒ?” ⁴⁹ Yesu akeme be, “Mbíkí bhǒŋ efóŋǒ ebúbǎ. Mǎchyè

Etaya kenókó, ke bãchɔŋti nnyén ena. ⁵⁰ Mbíkí bhũere nti bé bo mánchyé me kenókó. Ke mmũ achi ane áyàŋ bé bo mánchyé me kenókó, ne yí ke ákway berem enyũ menyiy bėbhóŋó bėbhak. ⁵¹ Tetětɛp, mmu ane ábhũere eyɔŋ eya, apú gú wáwák.” ⁵² Bo Israel bhɔ bárem be, “Békóŋo beyɔŋ ebhe, séghɔ néne be ɔbhɔŋ efóŋó ebúbũ. Ábraham agũ nyaka, baremé kep̃inti Mandem mankem bágú nkwo, ke wo, ðrèm be, ‘Mbák mmu ámbúré beyɔŋ ebha apú gú wáwák.’ ⁵³ Wo, ɔchá etayese Ábraham mmu ágú nyaka? Baremé kep̃inti Mandem nkwo bágú nyaka! ðsòt mmuet ye mbɔ agha?” ⁵⁴ Yesu akeme bhɔ be, “Mbák mēchyè mmuet eya kenókó, nó kenókó eka kėpú yēnyiy. Etaya ke áchyè me kenókó, ne nkúbhé yi ke bãrèm be achi Mandem ayweka. ⁵⁵ Ke yēndu bãrèm be yi achi Mandem ayweka, bãbhíkí riŋi yi, me ke ndíŋi yi. Mbɔ ndem bé mbíkí riŋi yi, mbũ nchí se chi nse mbɔ bėka. Ndíŋi yi ne nchí bhũere eyɔŋ eyi. ⁵⁶ Chi-mbi yweka Ábraham, ànòŋ nyaka ne maŋák bėghɔ nywɔp netwɔ ena. Aghó nó, nti néri yi amem.” ⁵⁷ Bòbati bo Israel bhɔ bárem ye ntá yi be, “Ɔbhíkí re ghaka yē mamié besa bep̃ay nsem byo, ɔbhé ɔnán ɔgho Abraham-ɛ?” ⁵⁸ Yesu aghati bhɔ be, “Tetětɛp, Ábraham ápére bhák, Me Nchí.” † ⁵⁹ Éku bábho bebwɔpti batay betemti yi ne yó mángwáy, ke Yesu abhesɛ, te áfú amem ekerákap Mandem.

9

Yesu akũ nnémámik aghó mban

¹ Ené Yesu áfũèt áròŋ, aghó mmú ane achi nnémámik te ndũ nebhe eni. ² Bakonjo bhi bábhép yi be, “Ntɔŋ, bebú

† **8:58** ME Nchí: Chí nnyén enen Mandem, nkúbhé mbɔ enyũ yi ághátí nyaka Moses (Esɔdɔs 3.14).

agha beku amík mmũ ne ánémé? Ebhi yímbəŋ, ke ebhen chi ne nno?”

³ Yesu akeme bhə be, “Puyě chi bé mmũ-ne aku bebu, ne puyě chí be etayi ne máyi baku bebu. Amík aneme yi chi be eyə énkwak bo mángə enyũ enyinjí maknkay ene Mandem aywĩnti ákway beku. ⁴ Sébhəŋ beku betik ebhen mmu ane átó me ndũ mpok ane beti bébhíkí re twə. Beti bétwə, ne ménəŋ méntwə, yě mmu apú pere kway beku betik. ⁵ Mpoknkem ane nchí fá amik, nchí eróŋó ntá bə mmik.”

⁶ Áréme nókó nə, apá batié amik, anywəbheri ntəp ne senəŋ awə ndũ nebhuet ane yi apá batié, asot ntəp wu achəri yi amík ⁷ aghati yi be, “Dók ndũ ěntíŋnyén Sílom, sə besí aré.” Sílom chi “Bátó”. Mmu wu arək, aso besí are ne mpok ápətnsem are ghó mbaŋ. ⁸ Bakokosi bhi ne bə mankem abhen báriŋí nyaka yi mbə nniŋí meniŋí, bábho berem be, “Pú mmú nyaka áchə̀kə aniŋi nəkə meniŋí ne?” ⁹ Mbək bho béré rem be, “Chí yi.” Báchák be, “Āe, ke achí mbə yi,” ke yímbəŋ arem be, “Chí me.” ¹⁰ Bábhép yi be, “Ēfákári ná ke əbho beghə mbaŋ?” ¹¹ Akeme bhə be, “Mmu ane áká nnyén be Yesu ke ányəbhəri ntəp, asot, achəri me amík, arem be ndók ndũ ěntíŋnyén Sílom nsó besí are. Ndək aré nso besí, mbo beghə mbaŋ.” ¹² Bábhép yi be, “Mmũ-ré achí fá?” Akeme bhə be, “Mbíkí riŋi.”

Báre bhep enyu éfákári ke nnémámik abho beghə mbaŋ

¹³ Básot nnémámik ane Yesu ákú yi ághə mbaŋ bárók ntá bənkwə Fárisi. ¹⁴ Ndũ nywəbhé neywəməet bo Israel ke Yesu ányəbhəri nyaka ntəp awati yi amík, amík anene yi. ¹⁵ Bənkwə Fárisi bapet bábhep yi enyu éfákari ke yi ághə mbaŋ. Aghati bhə be, “Awátí ntəp me amík, nsó nókó besí, mbo beghə mbaŋ.” ¹⁶ Mbək bənkwə Fárisi

bhə bərəm be, “Mmũ ane akũ enyij ene abhíkí fú chi ntá Mandem mbənyune apú noko nywəbhé neywəməet enese.” Ke bachak bərə rem be, “Ná mmu bebú ákway beku menyũ menyijí maknkay ebhen?” Akərə akwen nenti enap. ¹⁷ Bǝnkwə Fárisi bápət bábhép nnémámik ane Yesu ákũ yi ághə mbaŋ be, “Wə bé mmu wu ke ákú óghə mbaŋ, okáysí be yi achi agha?” Akeme bhə be, “Chí ndemekerpinti Mandem.”

¹⁸ Bǝbati bo Israel kenókó be amík anan aneme nyaka yi ke apət abho beghə mbaŋ, kpate mpok bábhinjí máyi ne etayi, ¹⁹ bábhép bhə be, “Mmǝ yweka ne, bərəm bé amík aneme yi tǝndu nebhe eni? Éfakari ná ke yi ághə mbaŋ néne?” ²⁰ Nnə ne chi bákeme be, “Séríjí bé ne chi mmó ywese, ne bé amík aneme yi tǝndu nebhe eni. ²¹ Ke sébhíkí riŋi enyu éfákárí ke yi ághə mbaŋ néne. Ne sébhíkí riŋi mmũ ane anene yi amík. Bép ká yi. Apú chí mandú mmó. Chəŋ yímbəŋ angati bhe.” ²² Chi ne nnə bákéme enyu eyə mbənyune báchəy nyaka bǝbati bo Israel ne ntí be báká nyaka eyəŋ émət be mbák mmu ándem be Yesu chi Mpeme Mandem afyé nyaka bariep be átə, bábək yi ndũ ekeré nenikíməeti eyap. ²³ Ekũ ye chi ne nnə bərəm chi be, “Ápú mandú mmó. Bép ká yímbəŋ angati bhe.”

²⁴ Ndəŋ ené éjwí epay, bábhinjí nnémámik ane Yesu ákũ yi ághə mbaŋ, baghati yi be, “Dem tetep aywe besí Mandem. Séríjí be mmũ ane órəm nə be anéné wə amík chi mmũ bebú.” ²⁵ Akeme bhə be, “Ke chí mmũ bebú ke puyě mmũ bebú-a, mbíkí riŋi. Ené ndíjí chi be nchí nyaka nnémámik, ke néne nchí ghə mbaŋ.” ²⁶ Bábhep yi be, “Akú yi ntá ye? Ná yi ákú ke óghə mbaŋ?” ²⁷ Akeme bhə be, “Nnəŋ ngáti bhe, ke bəbhíkí noko, ndaká yí bəpət bəbhəp me? Bě nkwo báyaŋ bebhak bakoŋo bhi?” ²⁸ Bábhó

besəkəti yi mándeme nəkə be, “Wə ke óchí nkoŋo ywi, bese séchí chí bakoŋo Moses. ²⁹ Séríŋí bé Mandem arem nyaka kepi ne Moses, ke mmũ-ne, sébhíkí riŋi ebhak ene yi áfú.” ³⁰ Akeme bhə be, “Echí me nepəp tontó be bǎbhíkí riŋi ebhak ene yi áfú, yəndu yi ánéne me amík! ³¹ Séríŋi be Mandem apu ghok bǝ bebé. Āghok chi mmu ane áchyè yi kenókó, ankə nəkə menyiyi ebhen yi Mandem áyàŋ. ³² Tě mmik ábhó, sébhíkí re ghók be mmu akə amík ánéne mmu ane bábhe yi amík néménémé. ³³ Mbə mmũ ne abhíkí fú chi ntá Mandem, mbə abhiki kway békə ene enyiyi.” ³⁴ Bákéme yi be, “Kwáé, wə mmu bábhe ndũ bebé, óyàŋ betəŋ bhese?” Bapuri yí bátén nefí be ámfú eket nenikíməet eyap.

Bo abhen bǎbhíkí noko, bachi manémámik

³⁵ Yesu aghók bé bábók mmu ane yi ákú amík ánéne baten nefí. Abho beyaŋ yi. Ághó nəkə yi, abhép yi be, “Ōnókó Mmu ane áfú ntá Mandem?” ³⁶ Yi akeme Yesu be, “Eta, mmu wu chi agha? Ghatí me, be nnókó yi.” ³⁷ Yesu aghati yi be, “Ōnán ɔghǝ yi, ne yí ke árəm kepi ne wə néne.” ³⁸ Mmũ wu arem be, “Acha, nnókó.” Akwén Yesu bekak, abho béchyè yi kenókó. ³⁹ Yesu arem be, “Ntwə fá amík be mámkpót manyé bho. Ntwə bé bo abhen bachi amík néménémé mango mbaŋ, ne bé amík ánémé abhen bǎghò mbaŋ.” ⁴⁰ Mbək bǝnkwo Fárisi abhen bachi nyaka kekəwət bǎghókó nókó enyiyi ene yi árémé, bǎbhép yi be, “Ōrəm nə chi be bese nkwo séchí amík néménémé ke?” ⁴¹ Yesu akeme bhə be, “Mbə bǎchí amík néménémé mbú bebé bérú ne bhe. Ke tǝndu bǎrəm be bǎghò mbaŋ, bebé ebheka berəp ne bhe.”

10

Yesu atém nekay ěti mbabheri bágghŏjŏmén ane tetep
¹ Yesu arem be, “Tetěter, mmũ ane ápú fuět ndũ nnyũbha áchwe ndũ nkwo bágghŏjŏmén, ke áko chí ebhak échák anchwe amem, chí ngěp. Mbák épú nŏ, chí ngébhé ntantaŋ. ² Ke ane áfuět ndũ nyũbhá, chí mbabheri bágghŏjŏmén. ³ Mbabheri nnyũbha, áñene nyũbhá ntá yi. Bágghŏjŏmén áriŋi eyŏŋ eyi. Ábhiŋi yŏ ndũ manyén ayap, ansot yŏ amfu ne yŏ. ⁴ Ne ánáj ántén yŏ ankem nefí, ářŏŋ ambi, yŏ ánkŏŋŏ nŏkŏ ansem, mbŏnyune áriŋí eyŏŋ eyi. ⁵ Ápú kŏŋŏ kenkŏ mmu. Ábuě yi buě, mbŏnyune ábhíkí riŋi eyŏŋ eyi.” ⁶ Yesu atém bo Israel nekay enen, ke bó kejjwimem ndũ ntí nekay.

Yesu ke áchi Erítí Mbabheri bágghŏjŏmén
⁷ Ekũ, Yesu apet aghati bhŏ be, “Tetěter, me ke nchí nyũbhá bágghŏjŏmén. ⁸ Bŏ mankem abhen bayambi bátwŏ ke mětwŏ, chí baghěp ne baghěp bataŋ bataŋ. Baghŏjŏmén ábhíkí ghók bhŏ. ⁹ Me ke nchí mbĩnywŏp. Mmu ane áfuět ntá ya ke anchwe, enyiŋ épú tŏk yi. Áchwè, amfú mbŏ enyũ yi ákŏŋŏ, ambŏŋ yěntiki enyiŋ ene yi áyàŋ. ¹⁰ Ngěp átwŏ chí béghěp aghěp, béwáy, ne béchŏŋti. Ntwŏ bé bo mámbŏŋ nepém ne bé mámbŏŋ nŏ nénjwí pŏŏt ne áfŏk ankem.

¹¹ “Me ke nchí erítí mbabheri bágghŏjŏmén. Erítí mbabheri bágghŏjŏmén áchyě nepém eni ěti bágghŏjŏmén ayi. ¹² Mmũ ane básŏré ndũ betik be ámbábhěrí nŏkŏ bágghŏjŏmén ené yi ápú mbabheri bágghŏjŏmén ne yŏ apu ayi, ághŏ nkwo ndu átwŏ andŏ bágghŏjŏmén ambuě, nkwo ankém mbŏk, ne antak achak. ¹³ Ábuě mbŏnyune achí chí mübetik, ne ápú fyé ntí ne bágghŏjŏmén. ¹⁴ Mme ke nchí erítí Mbabheri bágghŏjŏmén. Ndíŋi bágghŏjŏmén aya,

ne bághóhómmén aya áriñi me, ¹⁵ nkúbhé mbo enyũ Etaya áriñí me, me ndíñí Etaya. Ne nchí chye nepém ene ɛti bághóhómmén. ¹⁶ Mbǝñ bághóhómmén ácháak ané ápú ndũ nkwo bághóhómmén ane. Mbǝñ bésǝt yó nkwo, ntwó ne ya, bé ánychém mmuet ne anéfú. Chǝñ ánkǝrǝ ɛyǝ ɛya. Enku yó ankem ámbak ndũ nkwo ámǝt ané ábhóhó mbabheri bághóhómmén amǝt. ¹⁷ Etaya akǝñ me mbǝnyune nchí chye nepém ena be mpet mbǝñ nǝ. ¹⁸ Yě mmu apú ane ásǝt nepém ena ntá ya. Memmbǝñ ke nchí chye nepém ena. Mbǝñ betañ béchye nǝ, ne mbǝñ betañ bépét bebhǝñ nǝ. Ene, chí enyĩñ ené Etaya ághátí me nkũ.”

¹⁹ Beyǝñ ebhen békũ ákǝre ápet ákwén nenti bo Israel.

²⁰ Beyǝ bhap bǝré rem be, “Efóhó ebúbu ɛsǝñǝri yi! Ábhokori! Ndáká yí bǝté, bǝghòk enyĩñ yi árem?” ²¹ Ke bácháak bǝré rem chi be, “Puyě menyĩñ ebhen mmu ane efóhó ebúbu ɛsǝñǝri yi akwáy berem ne. Efóhó ebúbu ékway békũ nnémámík ángó mban-á?”

Bo Israel bábyak Yesu

²² Mpok aghaka ane bo Israel mányìe epa ene bátik ndu máníkímmuet báfyé ekerákap ene Yerúsalem awǝ Mandem.

²³ Mban are kwen, Yesu arǝk ekerákap Mandem, are kǝ ndu móket mambarenkók ane bábhìñi bé móket mambarenkók Sólomon. ²⁴ Bo Israel bǝrǝk, bǝkáp yi, bábhó bebher yi be, “Chǝñ óndo sǝnǝñ entat ná ke óngati bhese mbák wǝ ke óchí Mpeme Mandem afyé nyaka bariep be áto. Mbák wǝ ke óchí Mpeme, ghatí bhese kǝñǝrǝñ.” ²⁵ Yesu akeme bhǝ be, “Nnǝñ ngátí bhe, ke bǝbhíkí noko. Betik ebhen mǝkũ ndũ nnyén Etaya bétǝñ be enyũ mmu nchí. ²⁶ Yě nǝ, bǝpú noko mbǝnyune bǝpú ndũ nkwo bághóhómmén aya. ²⁷ Bághóhómmén aya ághòk ɛyǝ ɛya. Ndíñí yó, ne ya ákǝñǝ me. ²⁸ Ne nchí chye yó nepém enen nebhiki bhǝñ

ngwenti. Ápú gú áném. Mmu apú ane ákwày béfere yó amóya. ²⁹ Etaya mmu áchyé me yó, achá bo mankem. Ne mmu apú kwáy befere yó ndu amó yi. ³⁰ Me ne Etaya séchí mmu amot.”

³¹ Yesu árémé nókó nó, bo Israel bápét bábho bebwopti batay ndu betemti yi ne yó mángwáy. ³² Yesu arem be, “Ntǎṅ be beyǎ berítí menyiṅ ebhen nkú ndũ nnyén Etaya. Ndu menyiṅ ebhen menkem, ené ékú bãyaṅ beway me ne batay chí ené?” ³³ Bo Israel bákéme yi be, “Sépú yaṅ beway wə ne batay ɛti erítí enyiṅ ene ókú, ke ɛti órèm be ɔchí Mandem yǎndu óchí nkwaṅwaṅ.” ³⁴ Yesu akeme bó be, “Pú básiy amem ekáti bebhé eyeka be Mandem arem be, ‘Me ndem bé bãchí bōmandem’? ³⁵ Séríjǐ bé enyiṅ Ekáti Mandem érèm épú kway bewupsi enyu. Mbák Mandem abhiṅi nyaka bo abhen bághòk eyoṅ eyi be bōmandem, ³⁶ ná bãkway berem be mǎrèm be nchí Mandem ndũ ndémé be nchí Mmō Mandem, mmu yi áyábhé átó fá amik? ³⁷ Mbák mpú kə chi betik Etaya, bãké noko me. ³⁸ Ke mbák mǎkù chí betik Etaya, yǎndu bãbhíkí noko me, nokó ká enyiṅ ené betik ebhén mékù béghàti bhe. Chəṅ eyo énkwak mǎndiṅi, ne mǎnjwimem bé Etaya achi babhat ne me, ne me nchí babhat ne Etaya.” ³⁹ Bápét babho beyaṅ mbi ndu bekem yi, afori bó amō arək ebhakayi.

⁴⁰ Apetnsem ebhě manyu Jódan, ndũ nebhuet ane Jǎn ájwiti nyaka bho, abhak aré. ⁴¹ Beyǎ bo bárók ntá yi mándeme nəkə be, “Jǎn ábhíkí kə yǎnyiṅi maknkay émət, ke yǎntiki enyiṅ ene yi árémé ɛti mmũ ane échí tetep.” ⁴² Beyǎ bo mánóko Yesu ebhak eyo.

11

¹ Mmũ amɔt achi nyaka etɔk Bétani, ane áká nnyén be Lásárɔs. Akwén neme. Bétani abhak etɔk ene María ne mómayi Matá báchɔkɔ. ² María wu, ke áwáti nyaka bekak Yesu Acha ne bawerériep, are tесе ne emenéntí yi. Yi ke mómayi Lásárɔs akwene nyaka neme. ³ Ékú bǝmayi bátó eyɔɔ ntá Yesu Acha be, “Acha, mmuere ywe ane ókóɔ́ ãme.” ⁴ Yesu ághókó nókó ntó enen arem be, “Neme enén nérú nemé newú, néchí chí békú bo mángó betan Mandem. Nétwɔ chí be némbák enyihɔ ené ékú bo mángó be Mmɔ Mandem abhɔɔ betan.”

⁵ Yesu akɔɔ nyaka Matá ne bǝmayi María ne Lásárɔs tontó. ⁶ Yě nɔ, mpok yi ághókó bé Lásárɔs ãme, achɔkɔ ebhak ene yi achi ndũ manywɔp apay. ⁷ Manywɔp yɔ apay áfúéré nókó, arem ntá bakoɔo bhi be, “Sémpétnsem atú Judéya.” ⁸ Bakoɔo bhi bárem be, “Ntɔɔ, ébhíkí re tat ene bǝ batí Israel báyanɔ bétemti wɔ ne batay mángwáy, ɔbhé ɔpetnsem aré?” ⁹ Yesu akeme bhɔ be, “Pú manɔkó nywɔp áchi byo ne apay bébho beti bégháka beku? Mmu ane ákò ne ngósí, apú chihɔti nekwen mbɔnyune ághò eróɔ́ mmik. ¹⁰ Ke mmu ane ákò ne beti áchihɔti ankwen mbɔnyune mban apu ghɔ.” ¹¹ Yesu átémé nókó nekay enen, aghati ye bhɔ be, “Mmuere ywese Lásárɔs akwen kenó, ke nchí rɔɔ ménéme yi ndũ kenó.” ¹² Bakoɔo bhi bárem be, “Acha, mbák ábhùre kenó, chɔɔ aɔeme, ambak sayri.” ¹³ Kenó eken Yesu árémé nyaka be Lásárɔs ábhùre kebhak chi newú ke bákáysi be Yesu arem chi be Lásárɔs ábhùre kenó mbóɔ. ¹⁴ Ékú, ye Yesu aghati bhɔ kponorɔɔ be, “Lásárɔs agu, ¹⁵ ne éti yeka, mbóɔ manák be mpú aré mbɔnyune efakari chi be be mánókó. Séndók séngó yi.” ¹⁶ Tɔmás ane bábhihɔ be Efák, arem ntá bati bakoɔo Yesu abhénéfú be, “Séndók ká nkɔ be Yě chí newú, séngú ne yi.”

Yesu ke ákà bawú mámpétnsem ndũ nepém

¹⁷ Yesu ágháká nókó Bétani, aré, aghó bé mǎnǎn bábhéme Lásáreos kpát efuet manywɔp anwi. ¹⁸ Béfu Bétani bégháka Yerúsalem achi nyaka mbo nekǝ bɔkilometa babay ne ebhɔk, ¹⁹ ne beyǎ bo Israel bárók béwáka ne Matá ne María ndũ newú mómaya. ²⁰ Matá ághókó nókó bé Yesu átwò, afú, arɔk atemeri yi ené María áróbhé anywóp. ²¹ Matá ághó nókó Yesu, arem be, “Acha, mbo ɔchí fá, mbu mómaya abhíki gu! ²² Ke ndíjǐ be yě chí néne, yěntiki eniyi ene óbhébhé Mandem áchye.” ²³ Yesu aghati Matá be, “Chɔn mómaye ampetnsem ndũ nepém.” ²⁴ Matá arem be, “Ndíjǐ bé chɔn ampetnsem ndũ nepém ewak ene bawú mankem bápetnsem ndũ nepém, ndũ ngwenti mmik.” ²⁵ Yesu arem be, “Me ke nchí kɛ bawú mampetnsem ndũ nepém, mámbak nepém. Mmu ane ánókó me, yě angú gú, chɔn ampetnsem ndũ nepém. ²⁶ Ne yě agha ane áchí nepém, anoko me, apú gú wáwák. Matá, ɔnókó beyɔn ebhen?” ²⁷ Matá akeme be, “Acha, nnókó. Nnókó bé ɔchí Mɔeme Mandem afyé nyaka bariɛp be átwò, Mmɔ Mandem ane ábhǝnǝ nyaka bétwo fá amik.”

Yesu are di kebho

²⁸ Matá áréme nókó nó, arɔk abhijǐ mómayi María, aghati yí ndũ eyu be, “Ntɔn atwo, ne áyǎn beghɔ wó.” ²⁹ María ághókó nókó nó, afate, áyák arɔk ntá Yesu. ³⁰ Yesu abhíkí re ghaka nyaka etɔk, abhak chí ndũ nebhuɛt ane Matá atemeri yi. ³¹ Bo Israel abhen báchí anywóp ne María báwaka ne yi, bǎghó nókó ndũ yi afate áyák áfú nefí, bákóngo yi ne nkaysi be ářɔn ndũ nnem bedi kebho are. ³² María arɔk nebhuɛt ane Yesu achi. Nɛghó yí ághó Yesu, akwén yi bekak abho berem be, “Acha, mbo ɔchí fá, mbú mómaya abhíkí gú!” ³³ Yesu ághó nókó ndũ María ádi ne bo Israel abhen bátwó béwáka ne yi bádi nkwo, étók yi te anti, ntínso nékém yi. ³⁴ Abhép bhó be, “Bábhéme yi fá?”

Bákeme yi be, “Acha, twó ghó.” ³⁵ Yesu adi. ³⁶ Ékú bo Israel bhó bábhó berem ne batí be, “Akəny nyaka Lásárɔs achá! Ghó ndu áré di.” ³⁷ Ke mbək eyap b́aré rem chi be, “Yi mmu ákú nnémámík āghə mban, apú kwáy nyaka beku be Lásárɔs áké gú?”

Yesu ak Lásárɔs apetnsem ndū nepém

³⁸ Épét etək Yesu tontó, afa, arək ndū nnem. Nnem enə nébhak chi mbok ane achi ndū setárébhé. Mánaŋ básot nyaka ntay negho bákúti nyūnem. ³⁹ Yesu aghati ye bo abhen bachi are be, “Bijiri ká ntay enə feré.” Ke Matá, manə ngú arem be, “Acha, eriep éya chəy encha. Éku manywəp anwi echəy ené bábhémé yi!” ⁴⁰ Yesu aghati Matá be, “Matá, pú ngátí wó be mbák ɔnókó, chəy ɔngó betan Mandem?” ⁴¹ Bábijiri ye ntay enə báfere anyū nnem. Yesu ayon amík ayiŋi mfay arem be, “Eta, nkáká wə bé ɔghok me. ⁴² Ndiŋí bé ɔghok me mpoknkem, ke ndem enyiŋ ene chí ɛti bo abhen bachi fá téé bé mánkwáy menoko be wə ke ɔtó me fá amík.” ⁴³ Yesu árémé nókó nó, abik be, “Lásárɔs, fú twó!” ⁴⁴ Lásárɔs mmu ane ánəŋ ágú nyaka, afú ndū nnem, ne nden ene mánébhé yí amə ne beka ne besí ke bábhémé yi. Yesu aghati bə be, “Kanjari ká nden eyə yi amuet, be yi ándók.”

Bōbati etək báté eyu be mángwáy Yesu

(Mt 14.22-33; Mk 6.45-52)

⁴⁵ Beyă bo Israel abhen bakoŋo María bąghó enyiŋ ene Yesu ákú, mánoko yi. ⁴⁶ Ke mbək yap báfá b́arók ntá bōnkwo F́arisi bąghati bhə enyiŋ ene Yesu ak. ⁴⁷ Bōbati bachiăkap Mandem ne bōnkwo F́arisi bábhiŋi bo ndū echemé bōbati Israel. Báchémé nókó nebhuet amot bárem be, “Chəy sénku ná? Mmū-ne ātəŋ beyă berinŋi maknkay. ⁴⁸ Mbák séndó yi andək ambi beku menyin ebhen, chəy

yěntiki mmu anoko yi. Ne mbák émfákárí enyu yə, bǝ Rom bátwó máncħəŋti ekerákap Mandem eyese ne etək eyese.”

* ⁴⁹ Ke mmũ wap amət ane áká nnyén be Káyfas ane achí nyaka mǔngo bachiăkap Mandem ndũ mmíé enə, arem ntá yap be, “Băbhíkí riŋi yěnyŋ! ⁵⁰ Băbhiki riŋi be eri ntá yeKa be mmu amət ángú ěti bo mankem echa be etək enkem enem?” ⁵¹ Káyfas abhíkí rem nyaka nə chi mbə enyŋ ene éfú ndũ nkaysi yi. Mandem ke ákú nyaka be yi andem nə mbə mǔngo bachiăkap ndũ mmíé enə. Arem bé chəŋ Yesu ángú ěti bo Israel mankem. ⁵² Yesu abhiki bhəŋ nyaka bégu chí ndiere ěti bo Israel. Abhəŋ nyaka bégu ěti bǝ Mandem abhen bátáká mmik nkem be mambak ndũ nkwo amət. ⁵³ Bébhó ewak eyə, bǝbati bo Israel béré yáŋ mbi béwáy Yesu.

⁵⁴ Yesu kepere kə ye kponorəŋ atú etək bo Israel. Afa aré, arək atú etək ene echi kekwoť ne baso, amem etək ene bábhŋi be Efraim, abhak are ne bakoŋo bhi.

⁵⁵ Mpok menyie Epă Nekiŋi bo Israel arəp kekwoť. Beyă bho báfa ndũ bǝbetək bhap bako, barək Yerúsalem ené mpok epă eyə ábhíkí re ghaka, ndu beku be mámbák pépép besí Mandem mbə enyu bo Israel bákə nəkə nyaka. ⁵⁶ Bǝ bho báyaŋ nyaka Yesu, ne ndu báchémé amem ekerákap Mandem béré bhép bati be, “Băkáyisí bé yí? Băkáyisí bé apu twə ndũ epă?” ⁵⁷ Bǝbati bachiăkap ne bǝnkwo Fárisi báchyé nyaka eyəŋ be yě agha ane áriŋi ebhak ene Yesu achi, ángátí bhə be mánkém yi.

* **11:48** Bǝbati etək Israel bákàysi nyaka be mbák mándó bo mandək ambi bekoŋo Yesu bo bákway besət yi mbə mmu ane átwó béfére etək Israel anten bǝ Rom ne eyə énkə bǝ Rom mántwə manguep nenu amem etək eyap.

12

Ngɔré amɔt awati Yesu ne bawerérierp

(Mt 26.6-13; Mk 14.3-9)

¹ Epǎ Nekinjɪ érɔbhé nókó manywɔp atandat, Yesu afa arɔk Bétani. Bétani abhak etɔk Lásárɔs ane Yesu akɛ yi apetnsem ndũ nepém. ² Aré, bákú yi nenyíé bëku. Matá ke áfuèt nyaka nenyíé. Lásárɔs abhak mmu amɔt ndũ bo abhen bachɔkɔ mányie nenyíé ne Yesu. ³ Maríá asɔt esáyírí ékpémé bawerérierp amen áyá nkáp apíkiri bekak Yesu, antese nɔkɔ ne emenéntí yi. Eket enkem éjwi ne erítí eriebhé bawere mɔ. ⁴ Júdas Iskariot, nkoŋo Yesu amɔt ane ábhóŋó nyaka beti yi arem be, ⁵ “Bákway mbɛ beti bawerérierp amen anchye nkáp ané nkɔbetik ányie ndũ mmíé. Ndaká yí bábhíkí tí mó mánsɔt nkáp mánchye ntá bachébhébhɔ?” ⁶ Júdas abhiki rem nyaka enyu eyɔ chi be ághɔ báchébé bho ntínso. Arem nɔ chi ndu ábhóŋó nyaka nti ngép. Ne ndũ nkwo bakoŋo Yesu, yi ke áchí nyaka mbure nkáp, ne ǎsɔt nyaka aywi aré ansem ansem anyie nɔkɔ. ⁷ Yesu arem be, “Dǎ yí! Éri yi ambure bawet amen be ámbák ndũ nywɔp enen bábheme me. ⁸ Bachébhébhɔ bachi ne bhe mpoknkem, ke mpú bhak ne bhe mpoknkem.”

Bǔbati etɔk báté eyu be mangway Lásárɔs

⁹ Beyǎ bo Israel bághókó nókó bé Yesu achi Bétani, bárɔk are, puyě ndiere ndu béghɔ Yesu ke ndu beghɔ Lásárɔs nkwo mmũ yi akɛ apetnsem ndũ nepém. ¹⁰ Ékú bǔbati bachiákap Mandem báté eyu be mángwáy Lásárɔs nkwo. ¹¹ Báýàŋ nyaka be mángwáy Lásárɔs nkwo mbɔnyune enyih ene efakari ne yi ékú nyaka batí bo Israel bábue bho, mánoko nɔkɔ Yesu.

Yesu achwe Yerúsalem mbo Acha
(Mt 21.1-11; Mk 11.1-11; Lk 19.28-40)

¹² NÉyí nókó, beyă bo abhen bátwò ndü Epă Nekinjî bágghók bé Yesu ätwò Yerúsalem. ¹³ Ékú bo babho békpóti béwđamáj mandokò nokò betemeri yi, mámbik mandeme nokò be, “Sémbítí Mandem mfay! Mandem ánjet mmu ane ätwò ndü nnyén Acha! Sémbítí Mfò bo Israel!” ¹⁴ Yesu asot mómpɔɔɔ batu, achokò yó ansem nkúbhé mbo enyu básinjî amem Ekáti Mandem be, ¹⁵ “Bö etok Síon, * bǎké cháý. Ghó ká, Mfò yweka ätwò, chókó, amfay mómpɔɔɔ batu.” ¹⁶ Mpok ane barak ayò áfákárí, baghok Yesu kejwimem be menyij ebhen básinjî éti yi ke béfù nó tetep. Ke mpok Yesu aperensem ndü nepém ne Mandem asot yi amfay achye yi kenókó, bátik ye be básinj nyaka menyij ebho éti yi. Bátik nkwo enyũ menyij ebho béfákári ntá yi. ¹⁷ Bo abhen bachi ne Yesu mpok yi ákú Lásáros afu ndü nnem báre ghati bo enyij ene éfákárí mbo batísie Yesu. ¹⁸ Ntí ane beyă bo bárɔɔ nyaka beghe Yesu chí be, bágghok bé yi akú erinjî maknkay eyò. ¹⁹ Bönkwo Fárisi bágghó nókó ndü beyă bo bárɔɔ ntá Yesu bábho ye berem ne bati be, “Séway chí mmuet. Yíjî, mmik nkem arɔbhe koɔo chi yi.”

Mbòk bö Grik nkwo béré yaj beghe Yesu

²⁰ Mbòk bö Grik nkwo báchí nyaka ndü nkwo bho abhen bárɔɔɔ Yerúsalem bechye bakak ntá Mandem ndü mpok Epă Nekinjî. ²¹ Bö Grik bhò bárók ntá Fílip ane áfú nyaka Betsáida, atú Gálili barem be, “Éta, séyàɔ béghe Yesu.” ²² Fílip afa, arok aghati Andru. Bó bati apay bárók baghati Yesu. ²³ Yesu akeme bhò be, “Mpok akway ane Mandem ákú bo mánychyé Mmu ane áfú ntá yi kenókó. ²⁴ Tetéteɔ,

* **12:15** Yerúsalem achi ndü njie Síon. Éfákári nyaka be nnyén Yerúsalem néchák chi “Síon”. “Bö Síon” chi “Bö Yerúsalem”.

mbák bábhíkí pi nyésé nchwi amik némpó, nébhak chi nyésé nchwi nemət. Ke mbák mámpí nyésé nchwi amik némpo, nénchak, néchye beyǎ nchwi nkə. ²⁵ Mmũ ane ákóǝǝ nerpém eni, ǎnem nó, ke mmu ane ápú re fyε ntí ndũ nerpém eni enen fá amik apu ném nó, ǎbhəǝ nó kpát anchwe ndũ nerpém enen nebhiki bhəǝ ngwenti. ²⁶ Mmu ane áká betok me, abhəǝ békóǝ me. Ne nebhuet ane mǎbhák, aré kǎ nkubetik awa ábhák nkwo. Mbák mmu ántók me, Etaya áku yi ambəǝ kenókó.”

Yesu arem bé chəǝ mángwáy yi

²⁷ Yesu arem be, “Néne, nti ena nérú amem kpák. Chəǝ ndem be yi? Chəǝ ndem chí be ‘Eta, feré me ndũ esəǝǝri ene étwə né ke?’ Wáwák! Mbəǝǝ ǎti esəǝǝri ené ke ntwó fá amik! ²⁸ Eta, ku bo mánychyé nnyén ena kenókó.” Yesu árémé nókó nó, eyəǝ éfú amfay erem be, “Nnáǝ nkə nnyén ena némbəǝ kenókó ne chəǝ mpet nkə nə.” ²⁹ Beyǎ bo abhen bachi aré téé bághókó nókó eyəǝ eyə, bare rem be, “Nefaj ke ásáy!” Báchák be, “Ángel Mandem árəm keri ne yi.” ³⁰ Yesu aghati bhə be, “Eyəǝ ene étwə ǎti yeka. Ebhiki twə ǎti ya. ³¹ Mpok akway ane Mandem átəǝ mmik ne, mpok ákway ane báfere mfə mmik ne ndũ kefə eki. ³² Ne mǎnáǝ mamkpáǝ me amfay ndũ ekotákátí, chəǝ nja bə mankem be mándó mmik mantwə ntá ya.” ³³ Yesu arem beyəǝ ebhen ndu betəǝ enyũ newú enen yi ábhəǝǝ bégu. ³⁴ Beyǎ bo abhen báchí are bárém be, “Ekátí Mandem éghati bhese be, ‘Mpe me Mandem afyé nyaka barier be áto apú gú. Ndaká yí órəm be chəǝ mánsət mmu ane áfú ntá Mandem mango ndũ ekotákátí? Mmu ane áfú ntá Mandem chi agha?’ ” ³⁵ Yesu aghati bhə be, “Erəǝǝ ébhuet ne bhe ndu mómbiǝi mpok. Dək ye ka ambi bekə ndũ mpok ane erəǝǝ ébhuet ne bhe, be ejuri eke twə emfəkəri bhe. Mmũ ane ákə amem ejuri, apú riǝi ebhak ene yi

áròŋ. ³⁶ Sikí ká nti ne mmũ ane áchye bediére néne, ndũ yi abhæét ne bhe, bé mámbák bŏ bedyere.”

Bo Israel keka ne Yesu

Yesu árémé nókó nó, arək abhese ebhak ené bo bápú kwáy begho yi. ³⁷ Yëndu yi ákú beyă menyinjí maknkay besí ebhap, bábhíkí noko yí. ³⁸ Ébhak enyu eyo bé enyinj ené ndemekerĩnti Aisáya árémé tentep bé chòŋ émfakari, émfú tetep. Nò chí be, “Eta Mandem, agha ánókó enyinj ene ségháti bhò? Agha ághó betan ebhe?” ³⁹ Bòbhen bábhíkí kwáy nyaka ménóko, nkúbhé mbò enyu Aisáya apet árémé nyaka be ⁴⁰ “Mandem akə bó mámbák amík néménémé, agwót bati ayap, báchí mbò bo abhen bákútí amík be báké ghó mban, ne bé batu yap áké ghók yěnyinj, ne be báké jwimem, mantwò ntá ya, mbú bhò.”

⁴¹ Aisáya arem nyaka nò mbònyune aghò nyaka kenókó Yesu, ne are rem eti yi. ⁴² Ke yëndu beyă bo mánóko nyaka Yesu, bábhíkí rem kroŋoroŋ be mánóko, ndu báchày bõnkwò Fárisi, be báké bók bhò ndũ ekeré nenikímuet. ⁴³ Bákòŋ kenókó eken bŏ mmik báchyè bhò, echa kenókó eken Mandem áchye.

⁴⁴ Yesu arem ne eyòŋ amfay be, “Mmũ ane ánókó me, abhíkí noko chí me, anókó mmu ane ato me nkwo. ⁴⁵ Ne mmũ ane ághó me, ághò mmu ane áto me nkwo. ⁴⁶ Ntwò fá amík mbò eròŋó bé yě agha ane ánókó me, áké rəp amem ejuri. ⁴⁷ Mmu ane ághókó eyòŋ eya ke yi kekə mbò enyũ yí ághókó, mpú tán yí. Mbíkí twò fá amík bétán bo, ntwò chi bepepe bho. ⁴⁸ Enyinj échí ene étan mmu ane ábyak me, yi kenókó eyòŋ eya. Chòŋ menyinj ebhen ndémé mentan yi ndũ nywəp enen bátan bo. ⁴⁹ Ebhòŋ bebhak enyu eyo

mbɔnyune menyij ebhén ndémé, mbíkí rem chí ndũ betan ebha. Etaya mmu áto me ke ághátí me enyij ene mbónjò bérem. ⁵⁰ Ne ndíjǐ bé eyɔɔ eyi ene yí áchyé mbɔ ebhé étwò ne nepém enen nebhiki bhɔɔ ngwenti. Enyij ene mǝrèm ye chí ené Eta ághátí me ndem.”

13

Yesu are so bekak bakoɔo bhi

¹ Epǎ Nekijǐ épére ghaka, Yesu arijǐ be mpok akway ane yi áro mmik, ampɛtnsem ntá etayi. Ndũ yi ákón nyaka bǔbhi fá amik, néne atón bé akɔɔ bɔ acha. ² Mpok Yesu áchókó, ányie nenyié, bǔku ne baghókó bhi. Satan anán achwe nyaka antí Júdas, mmǔ Símun Iskariot, ndu beku yi antí Yesu. ³ Yesu arijǐ be etayi achye yi betan amfay menyij menkem, ne bé yí afú chí ntá Mandem ne ápɛtnsem ntá Mandem. ⁴ Mpok báchókó menyie nenyié enɔ, Yesu afaté, aferé éwet eyi amuet, asɔt táwáy atém ebho. ⁵ Asɔt ye manyier afyé ndũ enyij, abho beso bekak bakoɔo bhi, antese noko ne táwáy ane yi átémé ebho. ⁶ Áchwóbhé nókó ntá Símun Píta, Píta arem be, “Acha, ðyàn beso bekak ebha?” ⁷ Yesu akeme yi be, “Néne, ðbhíkí rijǐ ntí ane mǔkù enyij ene mǔkù, ke ansempok chɔɔ ónjwimem.” ⁸ Píta arem be, “Ðbhíkí bhɔɔ beso me bekak wáwák.” Yesu akeme yi be, “Mbák mbíkí so bekak ebhe, nɔ memay ne wɔ sémay.” ⁹ Píta arem ntá Yesu be, “Acha, óké so chi ndiere bekak ebha, sǔ amó ya ne ntí wa nkwo!” ¹⁰ Yesu aghati yi be, “Mmũ ane anán ásó mmuet, abhíkí pɛre bhɔɔ beso mmuet, ebhiki fuɛt bekak ebhi, mbɔnyune mmuet nkem achi pɛpɛp. Ne bǔchi pɛpɛp, ke puyɛ yǝntiki mmu yweka.” ¹¹ Yesu anán arijǐ nyaka mmu ane ábhónjò

beti yi. Ęti yǎ ke yi árémé be, “Puyě be mankem ke bǎchí pépép.”

¹² Άνάγá nókó bésó bekak ebhap, akeme nkú amuet, apetnsem, arək, achəkə amik. Abhép bhə be, “Bǎjwímem ndũ enyij ene nkú ntá yeka? ¹³ Bǎbhij̄i me be, ‘Ntəj’ ne ‘Acha’ ne échí tetep. Nchí Ntəj ne Acha ntá yeka. ¹⁴ Mbák me, Acha ne Ntəj ayweka nsó bekak ebheka, be nkwə bǎbhəj̄ beso bekak bati! ¹⁵ Ntəj be chi erij̄ be be nkwə mǎnkú nókó mbə enyũ nkə. ¹⁶ Tetětəp, mǔbetok apú cha chi-betok aywi, ne mǔnto apú cha mmũ ane átó yi. ¹⁷ Néne, bǎrij̄i menyij̄ ebhen. Chəj̄ endi ntá yeka encha mbák bǎkə bhə. ¹⁸ Mpú rem chi ěti yeka mankem, ndij̄i bo ebhen njǎbhé. Enyij̄ ene Ekáti Mandem éghàti bhese ébhəj̄ bífú kponorəj̄ mbə enyu basij̄i be, ‘Ane ányíé nenyíé ne me áti chəj̄ me.’ ¹⁹ Nchí ghati bhe menyij̄ ebhen néne ndu bébhíkí re fakari, bé ménáj̄ mémfákárí, mǎnókó be, ‘Nchí mmu nchí’ mpoknkem.” ²⁰ Tetětəp, “Mmũ ane ásət yě agha ane ntó sayri, ásət me. Ne mmũ ane ásóré mé sayri, ásət mmũ ane átó me.”

*Yesu arem be chəj̄ nkoj̄o ywi amət anti yi
(Mt 26.20-25; Mk 14.17-21; Lk 22.21-23)*

²¹ Yesu árém nókó menyij̄ ebhen, nti néré səj̄əri yi amem, arem kponorəj̄ be, “Tetětəp, mmu yweka amət áti chəj̄ me.” ²² Bakoj̄o bhi bǎbhó beyij̄i bati, kerij̄i mmu ane Yesu árəm nǎ ěti yi. ²³ Nkoj̄o ane Yesu ákəj̄ó tontó abhak chókó kekwət ne yi. ²⁴ Símun Píta amak yi ne awə arem be, “Ghati bhésé mmu ane órəm nǎ ěti yi.” ²⁵ Nkoj̄o wu akokosi mmuet ne Yesu abhép yi be, “Acha, chí agha?” ²⁶ Yesu akeme yi be, “Chi mmu ane mětəp chəj̄ brət ane amem nchán nnok nchyé yí.” Yesu asət ye ekpəkó brət atəp ndũ nnok, achye Júdas, mmə Símun Iskariət. ²⁷ Nesət Júdas ásóré brət wu, Satan akó yi anti. Yesu aghati yi be,

“Óké chǎnti mpok beku enyĩn ene óyàñ beku.” ²⁸ Bakoŋo Yesu báchák kerĩji ntí ane Yesu árémé nǎ ntá Júdas. ²⁹ Tǎndu Júdas ke ákem nyaka ebhǎ nkáp, mbok eyap bǎré kaysi be Yesu ághàti yi chi be ándók, ánkú menyĩn ebhen bǎ básot menyie Epǎ Nekĩji. Báchák bákáysi be Yesu ato yi ándók ányché nkáp ntá bachébhébo. ³⁰ Júdas ásóré nókó ekpokó bret eyǎ, afú nefí témté. Ne beti bégú.

Ebhé ekǎ

³¹ Júdas afú nókó, Yesu arem be, “Néne, chǎñ bo mángó ndu báchye Mmu ane afú ntá Mandem kenoko, ne befuert ntá yi mángǎ ndu bachye Mandem kenókó. ³² Mbák Mmu ane afú ntá Mandem ákú mánychye Mandem kenókó, mbǎñ Mandem ákú bo mánychye Mmu ane afú ntá yi kenókó, ne chǎñ anku nǎ témté. ³³ Bǎbha, mpú pere tat ne bhe. Chǎñ mǎnján me, ke enyĩn ene ngátí nyaka bǎbati bo Israel, nchí ghati bhe néne be, ‘Ebhak ené mǎrǎñ, bǎpú kwáy bétwǎ aré’. ³⁴ Nchí chye be ebhé ekǎ. Kǎñ ka bati mbǎnyu nkǎñ be. Enyu eyǎ ké bǎbhǎñó bekǎñ bati. ³⁵ Mbák mǎnkǎñ bati, chǎñ énkú bǎ mankem mándĩji be bǎchí bakoŋo bha.”

Yesu yí chǎñ Pita antaŋa yi

(Mt 26.31-35; Mk 14.27-31; Lk 22.31-34)

³⁶ Símun Píta abhep Yesu be, “Acha, ðrǎñ fá?” Yesu akeme yi be, “Ebhak ené mǎrǎñ, ǎpú kway bétwǎ aré néne, ke chǎñ ónkoŋo me aré ansempok.” ³⁷ Píta arem be, “Acha, ndáká yí mpú kwáy békóŋo wǎ néne? Yǎ chí newú, nká bégú ǎti ye.” ³⁸ Yesu arem ntá yi be, “Óbhé yǎ chí newú óká bégú ǎti ya? Tetǎter, nkak aperé kok nkúbhé beti ebhen, chǎñ óndem ndǎñ éráti be ǎbhiki riŋi me.”

14

Yesu ke áchí mbi ane mmu ákòŋo ke angǎ Eta

¹ Yesu aghati baghokó bhi be, “Bǎké rə bati ánsóǝrǝ be amem. Siki ká nti ne Mandem, mánsiki nti ne menkwə. ² Ekət Etaya ebhəǝ beyǎ bǝbeket. Mbə épú nə, mbə mbíki ghati bhe be nchí rǝǝ aré bétǝǝǝ ebhak ntá yeka. ³ Ne nnáj, ndók, ngókó ebhak mburé, ntá yeka chǝǝ mpetnsem, nsət be, bé nebhuet ane nchí, bǝ nkwo mambák are. ⁴ Bǎriǝǝ mbi ane árǝǝ ndǝ nebhuet ane mǝrǝǝǝ.” ⁵ Tǝmás arem ntá Yesu be, “Acha, sébhíki riǝǝ nebhuet ane órǝǝ, ná sékwǝǝ berǝǝǝ mbi?” ⁶ Yesu aghati yi be, “Me ke nchí mbi, me ke nchí tetep, me ke nchí nepém. Yǝ mmu apu kway bétwə ntá Eta ené ábhíki fuet ntá ya. ⁷ Mbə bǎriǝǝǝ mé tetep, mbú bǎriǝǝǝ Etaya nkwo. Nebho néne, bǎriǝǝǝ yí ne mánnǝǝ bǎghó yí.”

⁸ Fílip arem be, “Acha, tǝǝ bhésé mbǝǝ etaye. Enyǝǝ échák ene séyǝǝ épú.” ⁹ Yesu akeme yi be, “Fílip, mpok ane nkem nchí ne bhe, yǝ nə, óbhíki riǝǝ me? Mmu ángó me nó aghə Etaya nkwo. Ná órəm ye be, ‘Tǝǝ bhésé etaye?’ ¹⁰ Óbhíki noko be nchí babhát ne Etaya ne Etaya achi babhat ne me? Menyǝǝǝ ebhen méghàti bhe, mpú kə nə chi ndǝ mmuét eya. Etaya mmu achi babhat ne me ákə betik ebhi. ¹¹ Nokó ka enyǝǝǝ ene ngátí bhe bé nchí babhat ne Etaya ne Etaya achi babhat ne me. Mbák bápú kway menoko menyǝǝǝ ebhen mǝrəm, nokó ká ěti menyǝǝǝ ebhen mǝkə.”

¹² Tetǝtetep, “Mmu ane asiki nti ne me, ákway békə menyǝǝǝ ebhen mǝkə. Ákwáy békə yǝ chí menyǝǝǝ ebhen béchá ebhen, mbənyune mǝrǝǝǝ ntá Etaya. ¹³ Yǝntiki enyǝǝǝ ene bǎbhébhé ndǝ nnyén ena, chǝǝ nkə yó bé bo mángó menyǝǝǝ ebhen mmó ákə ne mánychə Eta kenókó ěti Móywi. ¹⁴ Yǝntiki enyǝǝǝǝ ene bǎbhébhé ndǝ nnyén ena, chǝǝ nkə yə nta yeka.”

*Bari*ερ beto Εφόηό Bedyere

¹⁵ Yesu apet aghati baghokó bhi be, “Mbák bákoh me, buré ká eyoh ebha. ¹⁶ Mbák bákù nò, choh nnik Etaya mmuet, ne yi anchye bhe Nkwak achak, yi ambák ne bhe mpoknkem. ¹⁷ Yí chí Εφόηό ene ékù bo mándinjí barak ane tetep. Bò mmik bápú kway besot yi ne mañák mbonyune bápú kway begho yi, ne bapu kway berinji yí. Ke choh mándinjí yi mbonyune ábhák choh ne bhe, ne amem bati yeka.”

¹⁸ Yesu arak ambi berem be, “Nnánj ndók, mpú rò mámbák mbò bǒberǎ. Choh mpetnsem ntá yeka. ¹⁹ Mandú mpok, bǒ mmik bápú pere ghó me ke bǎghó choh me. Ne tǎndu mpet nchi bhak choh nepém, choh bǐ nkwò mámpet mámbak nepém. ²⁰ Ndũ nywop eno, choh mándinjí bé nchí babhat ne Etaya, ne bǎchi babhat ne me, ne nchí babhat ne bhe. ²¹ Mmu ane ághòk enyij mǎrǎm ánkù mbò enyu yi ághókó, yi ke áchí mmu ane ákóhó me. Ne Etaya akoh mmu ane akoh me. Menkwó nchí koh be yi ántwó ntá yi, nkù yí ándinjí me.” ²² Júdas, [ane áchí kekúrí ne Júdas Iskariot] abhép Yesu be, “Acha, ndaká yí ótwò choh chi ntá yese bakoho bhe békù séndinjí wò, kebhák bé ðkù nò chi ntá bǒ mmik bachak?” ²³ Yesu akeme yi be, “Mmu ane ákóhó me, ábhùre eyoh eya. Etaya ákòh yi. Ne me, ne Etaya séntwò senchokò ne yi. ²⁴ Mmũ ane abhíkí koh me, apú bhùere eyoh eya. Menyij ebhén bǎghoko me ntóhó, bébhíkí fu ntá ya. Béfu chi ntá Etaya mmu átó me.

²⁵ “Ngátí bhe menyij ebhen ené mbuét ne bhe. ²⁶ Ke Eta áto choh Nkwak ndũ nnyén ena. Yí wu chi Εφόηό Bedyere. Ánánj ántwó, choh antoh be yǎntiki enyij, ankwak be mántik menyij menkem ebhen ngátí bhe. ²⁷ Nchí rò kpák ámbák ne bhe. Nchí chye bhe kpák ane áfù ntá ya. Puyǎ enyũ mmik áchyè bho kpák kǎ mǎchye. Bǎke rò bati

ánsórí bhe amem, ne bǎke rǎ becháy mémbak amem bati yeke. ²⁸ Bǎghok ndu ngátí bhe be, ‘Mě̀rǎ̀j, ke chǎj mpetnsem ntá yeká.’ Mbǎ bǎkǎj me mbǎ bǎbhǎj maɲák bé mǎ̀rǎ̀j ntá Etaya, mbǎnyune Etaya acha me. ²⁹ Ngátí nó bhe menyij ebhen néne ené bébhíkí re fakari, ne ntí be ménáj mémfákárí, mǎ̀nókó. ³⁰ Mǎ̀pú pere ghati bhe beyǎ menyij mbǎnyune mfǎ mmik átwǎ. Abhíkí bhǎj betaj amfay ya. ³¹ Ke nchí kǎ chí mbǎ enyǎ Etaya ághátí me, bé bǎ mmik mándíjǎ bé nkǎj yi. Faté ká séndók.”

15

Yesu yi be mmu ábhare mmǎet ne yi ke anyu kepem

¹ Yesu arem be, “Me ke nchí mbǎj nnerénǎk, ne Etaya achi nkwaɲanki. * ² Yǎntiki ntábhénǎk awa ané ápú nyu kepem, Etaya ákpǎt angǎep. Ne ntábhénǎk ane ányǎ kepem, ákpǎti batap rǎrǎt amfere bé wú ányǎ kepem ancha enyu esí. ³ Beyǎj ebhén ngátí bhe békǎ bǎchí pérép. ⁴ Bat ye ka mmǎet ne me mpoknkem, bé menkwǎ mbát mmǎet ne bhe. Mbák ntabhénǎk ápú babhát ndǎ enǎk, ápú nyu kepem. Enyu yǎ ke echi ne bhe. Mbák mmǎ abhíkí bhat mmǎet ne me, apú kwáy ményǎ kepem. ⁵ Me ke nchí nnerénǎk. Bǎchí batáp. Mmu ane achí babhat ne me mpoknkem, menkwǎ mbak babhát ne yi, yí wu ke ányǎ beyǎ kepem. Mbák mpú ne bhe, bǎpú kway bekǎ yǎnyij. ⁶ Mbák mmu apú babhát ne me, ábhák mbǎ ntábhénǎk ané bǎkpǎt bǎféré, ágú. Mányókóti menyǎ batap ayǎ mámesese ango, ánsǎj. ⁷ Mbák mándǎk ambi bebhat mmǎet ne me, ne beyǎj ebha mémbak amem bati yeke, nchí chyé bhe yǎntiki enyij ene babhebhe me. ⁸ Ndǎ mányǎ beyǎ

* **15:1** Bekorjo enyij ene Yesu árémé, nkwaɲanki chi mmu ane ághoko enǎk be ényǎ kepem sayri.

kerem, bǎtǝj be bǎchí bakorjo bha, ne eyǝ ékǝ bo mánychye Etaya kenóko. ⁹ Mbǝ enyu Etaya ákǝj me, nó ke nkǝjǝ bhe. Bat ka mmǝet ne me bé ekǝj eya émbák amem bati yeka mpoknkem. ¹⁰ Mbák mǎndǝk ambi bebhǝre eyǝj eya, mpú rǝ bekǝj be nkúbhé mbǝ enyǝ nchí bhǝere Eyǝj Etaya ne yi akǝj me mpoknkem. ¹¹ Ngátí bhe menyij ebhen be marják ama ámbák ne bhe, ne be marják ameka anjwi pǝot.

¹² “Enyij ene nchí ghati bhe chi be mankǝj bati mbǝnyu nkǝj be. ¹³ Ekǝj echak éprú ené échá ene ékǝ mmu ányché nerém eni éti mamǝere bhi. ¹⁴ Bǎbhak mamǝere bha mbák bǎkǝ menyij ebhen ngátí bhe. ¹⁵ Mpú pere bhij be bé bǝbetok, mbǝnyune mmǝbetok apu rijǝ nkaysi chi-betik ndǝ enyij ene yi ákǝ. Mbǝijǝ bhe bé mamǝere bha mbǝnyune ngátí bé menyij ebhén ngóko ntá Etaya menkem. ¹⁶ Bǎbhíkí yap me, me ke njábhé bhe ntó bé mǎndǝk mǎnyú kerem, ne bé kerem ekeka kémbák mpoknkem. Kǝ ka nó be Etaya ányché bhe yǝntiki enyij ene bǎbhēbhe yi ndǝ nnyén ena. ¹⁷ Ene ke nchí ghati bhe be mǎnkǝj bati.”

Mpap ane bǝ mmik

¹⁸ Yesu arǝk ambi berem be, “Mbák bǝ mmik bápap bhe, dijǝ ká be báymbi bápap me. ¹⁹ Mbǝ bǎchí bǝ mmik, mbú mmik akǝj be ne ntí bé bǎchí bo bhi. Ke ndǝ njábhé bhe mféré nénti bǝ mmik, éti yǝ ké bápábhé be. ²⁰ Bǎké ghǝkontik enyij ene ngátí nyaka bhe be ‘Mmǝ betok apú cha chi-betok aywi.’ Mbák bǝ mmik báchyé me esǝjori, chǝj mánychye be nkwǝ esǝjori. Mbǝ bǎbhúré enyij ené ngátí bhǝ, mbú chǝj mámbǝre enyij ené be nkwǝ bǎghàti bhǝ. ²¹ Báchyé chǝj be besǝjori ebhen menkem éti bǎkorjo me, mbǝnyune bǎbhíkí rijǝ mmu ane átó me fá amik. ²² Mbǝ mbíkí twǝ ngátí bhǝ menyij, mbǝ bákway betarja

mmuɛt be bábhíkí kɛ bebugá. Kɛ néne, bápú kway betaja be babhiki kɛ bebugá. ²³ Mmu ane ápábhé me, apap Etaya nkwó. ²⁴ Mbɔ mbíkí kɛ menyijí maknkay besí bhap ebhén yě mmu ácháak ábhíkí re kɛ, mbú bákway betaja mmuɛt be bábhíkí kɛ bebugá. Kɛ bágħɔ menyij ebhén nkú, yě nɔ bápàp me, ne bápáp Etaya. ²⁵ Echi enyu eyɔ bé enyij ene Ekáti Mandem éghàti bhese emfu tetep, nɔ chi beyɔŋ ebhen be ‘Bápap me ntí tí.’ ²⁶ Kɛ Nkwak ane mětò chɔŋ ntá yeka, áfu chi ntá Etaya. Chɔŋ yi angati bhe menyij éti ya mbɔ ntísie awa. Yi chí Efóŋó mmu ákà bo mandijí menyij ebhen bechi tetep. ²⁷ Bě nkwó bãchí batísié bha mbɔnyune bachí ne me tëndu nebhɔnet.”

16

¹ Yesu arɔk ambi berem be, “Ngátí bhe menyij ebhen bé bãké kwɛn ansem. ² Chɔŋ mámbok bhé ndũ bekeré nenikimɛt ebhap. Mpok átwò ane yě agha ane áway bhe, akaysi bé ákà chí enyij ene Mandem áyàŋ. ³ Báchyè chɔŋ be besɔŋɔri ebhen, mbɔnyune bábhíkí riŋi Etaya ne bábhíkí riŋi me. ⁴ Kɛ ngátí bhe menyij ebhen bé mpok anaj ánkway ane bɔ bɛfákari, mǎntik be nnán ngátí bhe.

Betik ebhen Efóŋó Bedyere

“Mbíkí ghati bhe menyij ebhen mpok bãhó bekoŋo me mbɔnyune nchí nyaka ne bhe. ⁵ Kɛ néne nchí petnsem ntá mmu ane átó me, Yě nɔ, yě mmu yweka abhíkí bher me be, ‘Ōròŋ fá?’ ⁶ Bati ayeka ájwí néne ne basémé mbɔnyune ngátí bhe menyij ebhen. ⁷ Yě ndu echi nɔ, nchí ghati bhe enyij ene echi tetep. Éri ntá yeka bé ndók mbɔnyune mbák mbíkí rɔŋ, Nkwak apú twó ntá yeka. Kɛ mbák ndók, chɔŋ ntó yi ntá yeka. ⁸ Ne ánán ántwó, chɔŋ ankɛ bɔ mmik mangɔ be bãchí bɔ bebugá, mángɔ be me nchí chak

besí Mandem, ne mango be bekwéné bechi ne bhə ndũ netan ane bə bátan me. ⁹ Ākə bə mango be bachi bə bebé mbənyune bábhíkí noko me. ¹⁰ Ākə bə mango be nchí chak besí Mandem mbənyune mǎrəŋ ntá Etaya ne bǎpú pere ghó chón me. ¹¹ Ākə mángó be chəŋ mántán bə bebé ewak émət, tǎndu Mandem átán mfo mmik, afeŋe yi ndũ kefo eki.

¹² “Mbəŋ beyǎ menyin beghati bhe, ke mbák ngátí bhe bə menkem néne, bǎpú kway béjwimem. ¹³ Efónó Bedyere ke ákə chəŋ bo mándinǎ tetep nkem ane áyínǎ Mandem. Anan ántwó chəŋ ankə mándinǎ tetep nkem, mbənyune ápú rem chi enyin ene éfú yi anti. Ené yi aghoko ke árəm, ne chəŋ angati bhe menyin ebhen bétwə ambi. ¹⁴ Chəŋ anchye me kenókó mbənyune əsət chəŋ menyin ebhen bífú ntá ya, angati bhe. ¹⁵ Yǎntiki enyin Etaya chi eya nkwo. Nó ke ngátí bhe bé yǎntiki enyin ene Efónó Bedyere ághati chəŋ bhe, əsət chi ntá ya.”

Chəŋ basémé ameka anjibhiri andəp chí manák

¹⁶ Yesu arək ambi beghati baghəkó bhi be, “Mandu mpok, bǎpú pere ghə me. Ke mandú mpok, chəŋ mǎmpet mǎngə me.” ¹⁷ Mbək baghəkó bhi béré rem ne bati be, “Ené yí árəm nə chí yí. Yí bhe mandú mpok, sépú pere ghó yí, ne mandú mpok chəŋ sémpet séngó yi. Apet arem be chi mbənyune yí ərəŋ ntá etayi. Nó bé yí?” ¹⁸ Bápət béré rem ne bati be, “Yi bé ‘Mandu mpok’, mandú mpok, nə bé yi?” Sébhíkí jwimem ndũ enyin ene yi árémé. ¹⁹ Yesu arinǎ be baghəkó bhi báyan bebhəp yi enyin ətí ndak ane. Arem ye be, “Ngátí bhe be mandú mpok, bǎpú pere ghó me, ke mandú mpok chəŋ mǎmpet mǎngó me. Yó ke əsəŋəri né bhe? ²⁰ Tetətep, chəŋ mándi babhese ansep nəkə amík ne mámbəŋ basémé, ke bə mmik mámbəŋ manák. Chəŋ mámbón basémé ke basémé ameka anjibhiri andəp chí

marják. ²¹ Mpok ngoré ne menie ándɔ̄si, ábhóŋ basémé anti mbɔnyune mpok nebhe akway. Ke ánán ámbé, marják ábhák ne yi be mónkɔ átwó fá amik. Énkɔ angokontik bebé nebhe. ²² Nó, ke échi ne be nkwó. Néne basémé ajwí be anti, ke chɔŋ mpet ngó bhe, ne mpok yɔ chɔŋ mǎmbóŋ beyá marják, ne yě mmú apu kway beferé mó amem bati ayeka. ²³ Ndũ nywɔp enɔ, bapú pere bhép me yěnyiy. Tetɛter, mbák mǎmber ɛtaya yěntiki enyiy ndũ nnyén ena, áchye bhe. ²⁴ Kpátě echɔŋ, bábhiki re bhép ɛtaya yěnyiy ndũ nnyén ena. Bép ká, ne chɔŋ anchye be be marják ameka anjwi pɔɔt.”

Yesu atay achá mmik

²⁵ Yesu arək ambi berem be, “Mpok ane nkem, ngátí bhe barak ane chí ndũ bakay. Ke mpok átwò ane mpú pere ghati be menyiy ndũ bakay. Mpok yɔ ánkway, ndɔbhe ghati bhe menyiy ɛti ɛtaya chi kpororɔŋ. ²⁶ Mpok yɔ, chɔŋ mǎmber ɛtaya menyiy ndũ nnyén ena. Mbíkí rem be chɔŋ nikmɛt ntá yi be ányché bhe enyiy. ²⁷ Mbɔŋ ɛta akɔŋ be mbɔnyune bákɔŋ me, ne mǎnókó be mfu chí ntá yi. ²⁸ Mfú chí ntá ɛta ke nchí twó fá amik. Néne, nchí rɔ mmik, nchí petnsem ntá ɛta.”

²⁹ Baghək abhi barem ye ntá yi be, “Mhm! Néne ɔ̀rèm menyiy kpororɔŋ ne séjwimem. Ɔ̀pú pere rem kepi ndũ bakay!” ³⁰ Néne, séríní be, ɔ̀ríní yěntiki enyiy. Ɔ̀ríní yě chi menyiy ebhen bo bábhóŋó anti bebhep wɔ. Ene éku sénókó bé ɔ̀fu chí ntá Mandem. ³¹ Yesu akeme bhɔ be, “Mǎnókó néne? ³² Mpok átwò, tetep anán atwɔ, ane bataká chɔŋ yěntiki mmu andək eyi ebhak mǎndɔ me awánti. Ke sayri sayri, mpú me awánti mbɔnyune, ɛta achi ne me. ³³ Ngátí bhe menyiy ebhen be mǎmbát mmɛt ne me mǎmbóŋ kpák amem bati ayeka. Chɔŋ mǎmbɔŋ besɔŋɔri fá amik, ke bóŋ ká netarjántí, nnán mfókórí mmik.”

17

Yesu are níkmæet ěti bakoŋo bhi

¹ Yesu ánánjá nókó berem menyij ebhen, ayon amík ayijí mfay, arem be, “Eta, mpok akway. Chié Móywe keném be ěti ya bo mángó keném eke. ² Wò ke óchyé mé betan amfay bǒ mankem bé nkũ mankem abhen óché me mambon nepém enen nebhiki bhon ngwenti. ³ Ne nepém enen nebhiki bhon ngwenti, chí béríjǐ wò, wò mmu óchí Mandem tetep ne achák apu ne berijí Yesu Kristo mmu ótó. ⁴ Nkũ bo mángó keném eke ndu nnánjá betik ebhen óchyé me. ⁵ Eta, néne sòt me mbak ne wò, ónchye me keném besí ebhe, nkúbhé keném eken mbóŋó nyaka ne wò ke òghoko mmik.

⁶ “Nkũ bo mándíjǐ wò, bo abhen óyábhé fá amik óchyé me. Báchí bǒ bhe, ne wò ke óchyé me bhò. Bábhúré eyon eye. ⁷ Néne bárijí be yěntiki enyij ene mbóŋó, éfú chí ntá ye. ⁸ Ngátí bhò menyij ebhen óchyé me be ngati bhò. Báká ne me, ne bárijí ye tetep be mfu chí ntá ye. Mánoko nkwo be wò ke ótó me. ⁹ Nchí níkmæet ěti yap. Mput níkmæet ěti mmik nkem. Nchí níkmæet chi ěti bo abhen óchyé me mbonyune bó báchí bǒ bhe. ¹⁰ Bóbha mankem chí abhe, ne abhe chí abha. Ne bó ké nepém enap nékù bo mángó kenókó eka. ¹¹ Néne, mpet mput fá amik, ke bó bábhúé are. Nchí two ntá ye. Eta! Wombon mmú óchí Nyánjá, kém bǒ ne betan ebhe, betan ebhén óchyé me be mambak mbò mmu amot, nkúbhé mbò enyũ wò ne me sechi mmu amot. ¹² Mpok nchí ne bhò, nkém bò sayri ne betan ebhen béchí ndũ nnyén ena, nnyén enen óchyé me. Nkem bó, ne yě mmu wap amot abhiki nem ebhi, ébhíkí fæet chí ane ábhóŋó nyaka ménem, bé enyij ene básíjǐ émfú tetep. ¹³ Néne, nchí two ntá ye, ne nchí rem menyij ebhen ndũ mpok mbúé fá amik, bé maŋák ama ámbák ne

bhə. ¹⁴ Ngátí bhə menyij ebhen óchyé me ngati bhə. Ęti yə, mmik apap bhə mbənyune bápú bǝ mmik ane, nkúbhé mbə enyũ mpú mmũ mmik. ¹⁵ Mpú níkmæet bé ómféré bhə fá amik, ke chí bé ónkém bǝ be mbúmbə áké kə bhə yěnyij. ¹⁶ Bápú bǝ mmik nkúbhé mbə enyũ mpú mmũ mmik. ¹⁷ Sot tetep kə bǝ mámbák nyájá. Eyəy eye echi tetep. ¹⁸ Nkúbhé mbə enyũ ótó me fá amik, nó kě nchí to bhə amik. ¹⁹ Ne Ęti yap, nchyé mmæet ntá ye bebhak nyájá bé bǝ nkwó mankway bebhak nyájá tetep.

²⁰ “Mpú níkmæet chi Ęti bakoŋo abhen bǝbhə, ke Ęti bo abhen bágħòk menyij ebhen bə bátəŋ, mánsikinti ne me nkwə. ²¹ Nchí níkmæet bé bǝ mankem mámbák mbə mmu amət. Etaya, mēníkmæet be nkúbhé mbə enyũ óbháré mmæet ne me ne mbát mmæet ne wə, bǝ nkwə mámbát mmæet ne bhese bé mmik ánkway ménóko be wə ke ótó me tetep. ²² Nchyé bhó nkúbhé betəŋ ebhen óchyé me, bé bǝ mámbák mmu amət, nkúbhé mbə enyũ wə ne me sechi. ²³ Chəŋ mbak ne bhə nkúbhé mbə enyũ óchí ne me, be sayri sayri, mándəp chi mmu amət, bé mmik ankway berijə be wə ke ótó me, ne bé əkəŋ bǝ mbənyu ókəŋ me. ²⁴ Eta, mēyáj be bǝ nkwə, bǝ óchyé me mámbák ne me ndũ nebħæet ane menchí, bé mángó kenókó ekən óchyé me mbənyune əkəŋ me te mpok óbhíkí re ghoko mmik. ²⁵ Eta, wə mmu óchí chak, bǝ mmik bábħíkí rijə wə, ke ndíjə wə, ne nkwə wa ane bárijə bé wə ke ótó me. ²⁶ Nkə bǝ mándíjə wó, ne chəŋ ndək ambi bekwə nə, be bə mankəŋ bati nkúbhé mbənyu ókəŋ me, ne be mémbák amem bati ayap.”

18

Bákém Yesu

(Mt 26.47-56; Mk 14.43-50; Lk 22.47-53)

¹ Yesu ánájá nókó meníkmæet enyu eyə, afa ne bagħókó bhi, bákijə mónyən ane bábħijə be Kídron. Mónki áchí

nyaka are ane yí achwe amem ne baghokó bhi. ² Júdas mmu átí yi ariñi nkwo ebhak eyo mbonyune Yesu ne baghokó bhi batemeri noko nyaka are. ³ Júdas asot eká batemé nenu ne mbok babhabheri abhen ekerákap abhen böbati bachiäkap ne bönkwo Fárisi bátó. Bó mankem barok are ne berónó ne menyinjí nenu amo. ⁴ Yesu ariñi yěntiki enyij ené ébhónó béfákári ne yí. Afú ndü nkwo baghokó bhi, atén mmuet ambi arem be, “Agha báyàñ?” ⁵ Bákéme yi be, “Yesu mmu Násáret.” Yesu arem be, “Ghó mé ne.” Júdas mmu átí yi abhak aré téé ne bhó. ⁶ Mpok Yesu aghati bhó be, “Ghó mé ne”, bárók ne nsem ne nsem bákwénti amik. ⁷ Yesu apet abhép bhó be, “Aghä báyàñ?” Bárém be, “Yesu mmu Násáret.” ⁸ Yesu akeme bhó be, “Ngátí bhe be chi me. Mbák ye me ke báyàñ, dö ká bakoño bha abhen mandok.” ⁹ Arem no, bé enyij ene yi árémé nyaka be, “Ndu bo abhen óchyé me mbíkí nem ye amot,” emfu tetep. ¹⁰ Símun Píta mmu achi ne akparenja amuet, agwop akparenja wu ndü kénkwóp, kpót atú nsem Müngo bachiäkap Mandem chwát aguer amik. Nnyén nsem ere nébhak be Málkos. ¹¹ Yesu aghati Píta be, “Kemé akparenja ywe amem kénkwóp. Nké nyu nkóp esonjori ane Eta áchyé be me nyu ke?”

Básót Yesu bárók ntá Ánas

¹² Münti batemé nenu asot eká batemé nenu eyi, bárók, bákém Yesu bágwót. Babhabheri ekerákap Mandem báb-hák ne bhó. ¹³ Báyámbi bárók ntá Ánas, chi ngoré Káyfas. Káyfas abhak müngo bachiäkap Mandem ndu mmie eno. ¹⁴ Yi ke áchyé nyaka maníé ntá bo Israel be, “Éri be mmu amot ángú éti bo mankem.”

Píta arem be abhíkí riñi Yesu

(Mt 26.69-70; Mk 14.66-68; Lk 22.55-57)

¹⁵ Símun Píta ne nkoŋo Yesu achák béré koŋo Yesu. Ndũ nkoŋo Yesu achák wu achí mmũ ane mũngo bachiãkap áriŋi sayri, yí akoŋo Yesu kpát arøk achwe amem senta mũngo bachiãkap. ¹⁶ Píta ate neŋí ndũ nyũ-ebhá. Ékú nkoŋo achák wu, ane mũngo bachiãkap áriŋí apetnsem neŋí, arem kepi ne ngosóŋ ane áchí anyũbhá. Asot ye Píta áchwé amem ne yi. ¹⁷ Ngosóŋ wu nɔ ábhàbheri nyũ-ebhá abhép Píta be, “Pú wɔ nkwo ɔchí nkoŋo mmũ-ne?” Píta akeme be, “Mpú ne yi.” ¹⁸ Mbéep áchí nyaka mpok yɔ. Ékú bakũ betik abhen mũngo bachiãkap ne babhabheri ekerákap báfyé ngo ndu nntó bakiri, báté bághábheri mángwák nɔkɔ ngo wu. Píta nkwo arøk ate ne bhɔ angwaka nɔkɔ ngo.

*Mũngo bachiãkap Mandem are bhép Yesu menyij
(Mt 26.59-66; Mk 14.55-64; Lk 22.66-71)*

¹⁹ Mũngo bachiãkap abhép Yesu ěti bakoŋo bhi ne ěti menyij ebhen yi átɔŋ bho. ²⁰ Yesu akeme yi be, “Ndem menyij kpoŋoroŋ ntá bo mankem. Ntɔŋ bo amem bekeré nenikímuet ne amem ekerákap mpoknkem ndũ mbaŋ ene bo Israel báchèm are. Mbíkí rem yěnyij bhésé bhésé.” ²¹ Ndak yí óbhép me menyij? Bép bo abhen bághókó menyij ebhen ndémé. Bép bó mángátí wɔ. Báriŋi menyij ebhen ndémé. ²² Yesu árémé nókó nɔ, mbabheri ekerákap amot ane áchí aré téé, adep Yesu ne awó arem be, “Kwáé, enyu eyɔ ke ɔrèm kepi ntá mũngo bachiãkap Mandem-ɛ?” ²³ Yesu akeme yi be, “Mbák ndem enyij ené épú chak, ghatí me yɔ. Ke mbák ndem enyij ene echi chak, ɔdep me ndáká yí?” ²⁴ Afɔ ke Ánas átó Yesu ne ngem amɔ ntá Káyfas, mũngo bachiãkap.

*Píta apet rem be yi abhiki riŋi Yesu
(Mt 26.71-75; Mk 14.69-72; Lk 22.58-62)*

²⁵ Símun Píta abhuet nyaka téé, angwaka noko ngo. Mbok bo abhen bachi are babhép yi be, “Pú wə nkwo chí nkoŋo ywi?” Píta ataja, arem be, “Cháá, mpú ne yi”
²⁶ Mmɔ betok amot ane mungo bachiakap abhak aré. Atú mómayi ké Píta ákpóré nyaka. Yí wu abhép Píta be, “Pú ngɔ nyaka wə amem mónki ne yi?”
²⁷ Píta apet ataja. Témté wu, nném nkək akók kəkərókɔ.

Bárók ntá Páilet ne Yesu

(Mt 27.1-2, 11-14; Mk 15.1-5; Lk 23.1-5)

²⁸ Básót ye Yesu eket Káyfas betí beti bárək ndũ senta góbbhanə ne yi. Góbbhanə abhak mmũ Rom. Babhəŋɔ bo Israel kechwe ndu áchá góbbhanə. Ebhé yap érəm nyaka bé mbák mmu Israel áchwé eket mmu ane ápú mmu Israel, apú bhák pépép besí Mandem. Ndu báyaŋ nyaka menyie Epǎ Nekinji, bó keyaŋ bébhak ne bakwap besí Mandem.
²⁹ Éká Páilet afú amem senta ywi arok atemeri bhə nefí, abhép bhə be, “Ntiki enyiŋ mmũ-ne akú?”
³⁰ Bákéme yi be, “Mbə mmũ ne apú nku bebú, mbú sébhíkí twə fá ntá ye ne yi.”
³¹ Páilet aghati bhə be, “Sot ka yi be bə babhəŋ mántaŋ manyé yi békóŋo ebhé eyeka.” Bákéme Páilet be, “Ebhé ébhíkí chye bhese betan bétan manyé mmu, kpát sénchye eyəŋ be mangway yi.”
³² Éfákári enyu eyə be enyiŋ ene Yesu árémé nyaka ndu betəŋ enyũ newú yi ábhəŋɔ bégu emfu tetep.

³³ Páilet apet achwe amem áchá ywi. Abhinji Yesu abhep yi be, “Wə ke óchí Mfə bo Israel?”
³⁴ Yesu akeme yí be, “Ndak ané óbhébhé me, áfu chi wəmbəŋ anti ke bo báchá kə bágħáti wə wu ɛti ya?”
³⁵ Páilet akeme be, “Okáysi be nchí mmu Israel? Bə etək eye ne böbati bachiakap Mandem ke bákém wə batwə ntá ya ne wə. Mbəŋ enyiŋ ene óká chi yi?”
³⁶ Yesu akeme yi be, “Kefə eka kébhíkí fu fá amik. Mbə kefə eka kéfu chi fá amik, mbə böbha mánú be

báké kem me manchye ntá bo Israel. Ke, kefo eka kebhiiki fu ndũ mmiki ne.” ³⁷ Páilet abher yi be, “Nɔ ɔchi mfo?” Yesu akeme yi be, “Ɖrem be menchi mfo. Ĕti eyɔ ke bábhé me, ne ĩti yɔ ke ntwo fá amik beghati bho tetep Mandem. Yěntiki mmũ ane ákɔŋo tetep Mandem, áta batú béghok enyih ene mǝrèm.” ³⁸ Páilet abhép Yesu be, “Tetep chí yi?”

Páilet akpót manyé be mángwáy Yesu

(Mt 27.15-26; Mk 15.6-15)

Páilet árém nókó nɔ, arɔ Yesu apet afú nefi ntá bo Israel aghati bho be, “Mbíki ghɔ ebépti enyih ene yi akɔ. ³⁹ Ke epih eyeka étɔŋ bé yěntiki mmíé, mpok Epǎ Nekihɪ, mbɔŋ berɔ mǝkenɔŋ amɔt ane báyaŋ mandɔ yi andɔk. Báyaŋ mámféré Mfo bo Israel amɔ, yi ándókó?” ⁴⁰ Bápét babik be, “Puyě mmũ-ne, feré chí Barábas. Barábas achí nyaka ngébhé ntantaŋ.”

19

¹ Páilet achye ye eyɔŋ be mánsót Yesu manden ne ékpá. ² Batemé nenu básót bǝbatábhénok abhen báchi nsense, mání ntá bábáy yi anti, barem be chi nta kefo. Básót nkú chu bafyé yi amɔet, bárem be chí ayi nkú kefo. ³ Bábhó berɔŋ ntá yi máŋɔkɔ nɔkɔ yi be, “Acha mfo bo Israel, kenókó kéchi eke eta!” Ndu bárèm nɔ, manchye nɔkɔ yi nsáp besí. ⁴ Páilet apet arɔ áchá ywi afú nefi ntá bo Israel arem be, “Ghok ka, nchi ntwo nefi ne yi ntá yeka be mándihɪ bé mbíki ghɔ ebépti enyih ene yi ákú ené éyaŋ be mángwáy yi.” ⁵ Yesu afú ye, arɔk ne ntá kefo nsense yɔ antí, ne nkú chú yɔ amɔet. Páilet arem ntá yap be, “Yíŋi mmũ yweka nɔ!” ⁶ Bǝbati bachiákap ne babhaherí ekerákap bágó nókó yí, bábho bebik mándeme nɔkɔ be, “Dem mángó yi ndũ ekotákátí! Mángó yi ndũ ekotákátí!” Páilet arem ntá yap be, “Bě babhɔŋ mánsɔt yi mángó ndũ

ekotákátí, mbíkí ghə ebéptí enyij ene yi ákú ene éyàŋ mángwáy yi.” ⁷ Bo Israel, bákéme yi be, “Sébhǝŋ ebhé, ne bekoŋo ebhé yə, abhǝŋ bégu mbənyune ákú mməet yi Mmə Mandem.” ⁸ Páílet ághókó nókó beyǝŋ ebhen, becháy bépét bekem yi becha. ⁹ Apet achwe amem áchá abhep Yesu be, “Etək ene ófú are chi ené?” Ke Yesu abhiki keme ye eyǝŋ. ¹⁰ Páílet arem ye ntá yi be, “ǝpú keme me yé eyǝŋ? ǝbhíkí riŋi be mbǝŋ betaj berem be mándó wə mándə, ne mbák ndém be mángó wó ndü ekotákátí, bágò?” ¹¹ Yesu akeme yi be, “Mandem ke áchyé wə betaj. Mbə épú nó, mbə ǝbhǝŋ betaj amfay ya fá? Nə ke echi be bebú mmu ane ákémé mé áchyé ntá ye, béchá ebhe.”

¹² Páílet ághókó nəkə nə, abho beyaj mbi beferə Yesu amə. Ke bo Israel bárók chí ambi bebik be, “Mbák óndó mmü-ne ándók, nó ǝpú mmúere Mfə Rom! Mmu ane ārəm be áchí Mfə, chí mmü ane ánù ne Mfə Rom be ambak ndü mməet eyi!” ¹³ Páílet ághókó nókó beyǝŋ ebhen, asət Yesu afú ne yi, achəkə ndü enək ntaŋá manyé, nebhet ane bábhǝŋi ndu eyǝŋ bo Israel bé Gabáta. Nó chi, nebhet batäy batay.

¹⁴ Égháká nókó nkárénká byo ne epay ndü nywəp enen bátǝŋti mməet menyie Epǝ Nekijí, Páílet arem ntá bo Israel be, “Yijí ka Mfə yweka ne!” ¹⁵ Bábhó bebik mándeme nəkə be, “Dǝ mángwáy yi! Dǝ mäŋgwáy! Dem mángó yi ndü ekotákátí!” Páílet arem be, “Ngó Mfə yweka ndü ekotákátí?” Bǝbati bachiäkap bákéme be, “Mfə amət ke sébhǝŋó, ne chí Sísa.” ¹⁶ Páílet ásót ye Yesu achye ntá yap be mándək mángó yi ndü ekotákátí.

Bágó Yesu ndü ekotákátí

(Mt 27.32-44; Mk 15.21-32; Lk 23.26-43)

¹⁷ Básót ekotákátí ené bábhǝŋó bego Yesu are báchyé yimbəŋ ámpókó. Apəkə kpát bárók bágháká ndü ebhak

ené bábhìjǝ bé Golgóta, nó chi “Nebhuet Enkónti.” ¹⁸ Aré, bágó Yesu ndũ ekotákátí. Bágó bo báchák nkwo bati apay, yěntiki mmu wap ndũ eyi ekotákátí, amot ebhe awónem Yesu, achák ebhe awoghó. ¹⁹ Páílet nkwo arem básíjǝ enyijǝ ndũ ebhókónok bábhát ndũ ekotákátí, amfay ntí Yesu. Básíjǝ amó ábhák be, “Yesu mmu Násáret, Mfó bo Israel.” ²⁰ Básíjǝ amó achí nyaka ndũ beyoŋ etok berat, ndũ eyoŋ bo Israel, ne ndũ eyoŋo Latin, ne ndũ eyoŋó Grik. Ne nebhuet ane bágó Yesu ndũ ekotákátí abhak kékwoť ne etok eghe. Éká, beyă bo Israel bápáy basijǝ mǝ. ²¹ Bǝbati bachiăkap bárók ntá Páílet barem be, “Óké síjǝ be, ‘Mfó bo Israel. Síjǝ chí be, ‘Mmũ-ne arem nyaka be achí Mfó bo Israel.’” ²² Páílet akeme be, “Enyijǝ ene nsíjǝ nnánjǝ nsijǝ.”

²³ Batemé nenu bágó nókó Yesu ndũ ekotákátí, básót nden eyi bákóre ndũ baru anwi, yěntiki mmu wap asot ndu amot. Ke érop nkú amot. Nkú yo abhak ntěnden nemot enen báyéme yěntiki neku eni bífú amfay bégháka amik, kekpoti yó yě ebhak. ²⁴ Ekũ béré rem ne bati be, “Séké dakati nkú ane. Sénguép chí ebhájá, séngó mmu ane ábhóŋó besot yo.” Éfákári enyune be enyijǝ ene Ekáti Mandem éréme émfú tetep. Nó chí, basijǝ amen árèm be, “Básót nden aya bákóre. Báguep ebhájá béríjǝ mmu ane ábhóŋó besot nkú aya.”

²⁵ Batemé nenu báku nǝ. Nno Yesu abhak téé kékwoť ne ekotákátí, ne manó máyi, María, ngoré Klopas, ne María mmǝ etok Mágdala. ²⁶ Yesu ághó nókó máyi ne nkoŋo ane yi ákóŋó téé kékwoť, arem ntá máyi be, “Mmá, ghó móywe nǝ!” ²⁷ Arem ye ntá nkoŋo wu be, “Ghó máye nǝ!” Ne bebhó ewak eyo nkoŋo wu asot nno Yesu arok eket eyi ne yí.

Yesu agu ndũ ekotákátí

(Mt 27.32-44; Mk 15.21-32; Lk 23.44)

²⁸ Menyiy ebhen menkem béfuéré nókó, Yesu ariyi be betik ebhi memay. Ndu beka be enyiy ene echi amem Ekáti Mandem émfú tetep, arem be, “Manyier ákwak me.” ²⁹ Ejǝ mmém amen ánen echi nyaka are téé. Básót ekuchá fofok bágwót antí ntábhénok ene bábhiyi be haysop, bátáp ndũ mmem ma básá yi anyu. ³⁰ Yesu asók mmém ma, arem be, “Betik ebha mémay.” Akúep emi, arə nepém eni nendok.

Báyém Yesu ambeápak ne nekəy

³¹ Nywop ntóntí bo Israel nékwáy. Beka ye bé erene ngú éké rop amfay ekotákátí ndũ nywəbhé neywəməet bo Israel, bárók babhep Páilet be ányché betaŋ mán-siéptí beka ebhap, mámféré bhə ndũ bekotakati. Nywop neywəməet enə nébhak nywop negho. ³² Ekú batemé nenu bárək, básiéptí beka mmũ mbi, básiéptí beka anefú. ³³ Ke bágħáká nókó aməet Yesu, bágħó bé anáŋ agu, bó kesyepti beka ebhi. ³⁴ Ke ntemé nenu amot asot nekəy ayem Yesu ambeápak. Témté wu, manəy ne manyier abho befú. ³⁵ Mmũ ane ághó nyaka ndu éfákári kě ágháti bhese ne enyiy ene yi arəm echi tetep. Aríŋí be árem chi tetep be be nkwó mǎnsíkinti ne Yesu. ³⁶ Éfákári enyu eyə bé enyiy ené echi amem Ekáti Mandem émfú tetep. Nó chí, enyiy ene básíŋí nyaka be, “Yě eghep eyi émot bápú syep.” ³⁷ Ne Ekáti Mandem epet érəm ndũ nebhəet áchák be, “Chəy bo mámkpək yi ane báyémé.”

Bábhéme Yesu

(Mt 27.57-61; Mk 15.42-47; Lk 23.50-56)

³⁸ Étaré nókó, mmũ amot átwó. Áká nnyén be Joséf. Abhak mmũ etək Arimátia. Achí nyaka mmu ane ákəŋə Yesu. Ácháy nyaka bo Israel ndu yi achi nkoŋə Yesu. Afuét arək ntá Páilet bhésé bhésé, anikməet be Páilet

andō yi ámféré mmuet Yesu ndū ekotákátí. Páilet achye yi betaj bekū nō. Joséf arək ye, afeze mmuet Yesu ndū ekotákátí. ³⁹ Nikodémōs mmu áróhó nyaka beghō Yesu ne betí ewak émōt, abhak nkwo ne Joséf. Yí, Nikodémōs arək ne babhé amen bábyək amuet ngu bé áké chōhō. Babhé méré abhak nchóptí myrrh ne álos. Ākway nyaka bebhak mbō kilo besa bepay nsem byo ndū menwōp ebhi. ⁴⁰ Joséf ne Nikodémōs báfere Yesu ndū ekotákátí, básót bésyēnden ne babhé amō aré, mánép yi bekoḡo epīh bo Israel. ⁴¹ Mónki áchi nyaka ndū nebhuet ane bágó Yesu ndū ekotákátí. Nnem nekō nébhák are enen bábhíkí re bheme yē ngú amōt amem. ⁴² Tēndu nywōp enō néchí nyaka chí nywōp enen bo Israel bákū ntōḡti béchwe ndū nywōp neywēmuet enap, ne mbōnyune nnem enō nébhíkí sap nyaka nekō, Joséf ne Nikodémōs bārók bábhéme Yesu are.

20

Yesu apetnsem ndū nepém

(Mt 28.1-8; Mk 16.1-8; Lk 24.1-12)

¹ Nywōp neywēmuet bo Israel néfueré nókó, María mmō etək Mágdala afa ne neyinywōp arək ndū nnem Yesu. Aghó bé mánáj bábíjírí ntay enen nechi anyū nnem báfere. ² María afa ye arək ntiét ntiet ntá Símun Píta ne nkoḡo Yesu áchák ane Yesu ákóhó nyaka, arem be, “Báféré Yesu Acha ndū nnem ne sébhíkí rīhī nebhuet ane bārōh bábhúré yi.” ³ Píta afú ye ne nkoḡo anefú wu, báfá, béré rōh ndū nnem. ⁴ Bäre rōh ntiēntiet, ke nkoḡo anefú wu ajet acha Píta. Ayambi aghaka ndū nnem. ⁵ Akuri amík. Asá nókó amík awu amem, aghó bebhók ésíenden are ke ake chwe amem. ⁶ Símun Píta mmu ákōḡo yi ansem áchwóbhé nókó ndū nnem, afuét, arək amem, aghó bebhók ésíenden ebhō are bhúré. ⁷ Aghó nden ane mánébhé nyaka

ntí Yesu ne yə nkwo. Ne nden eyə ebhak aywi nebhuet kekúrí nenep. ⁸ Ke nkoŋo anefú wu ane ayambi áchwóbhé ndű nmem achwe amem nkwo, aghó ne amík, anoko. ⁹ Kpáte mpok yə, bó bábhiki re jwi nyaka mmem ndű enyiyi ene Ekáti Mandem éréme bé Yesu abhəŋ bepetnsem ndű nepem. ¹⁰ Bakoŋo Yesu bhə bápətnsem ndű beket ebhap.

Yesu abhesi ntá María ane etək Magdala

(Mt 28.9-10; Mk 16.9-11)

¹¹ Ke María ate nepaka nmem andi nəkə kebho, ne ené yí ábhueté bedi, akuri amík, aguép amík awu amem nmem. ¹² Aghó bəángel Mandem bati apay chókó ne nden pépép amuet ndű nebhuet ane bábhúré nyaka Yesu. Amət abhak ndű nebhuet ntí ywi achi nyaka. Achák ndű nebhuet bekek. ¹³ Bárém ntá María be, “Mmá, ődi yi?” María akeme bhə be, “Chi őti báféré Acha bəŋəŋ ne yi, ne mbíkí riŋi ebhak ene bábhúré yi.” ¹⁴ Áréme nókó nó, ayibhiri mmuet aghó Yesu téé, ke yi keriyi be chi yi. ¹⁵ Yesu arem ntá yi be, “Mma, ődi yi? Őyàŋ agha?” Ndű María ákáy sí bé chí mmu ane áyiyi nki, arem ntá yi be, “Eta, mbák ófére yi, ghatí mé ebhak ene óbhúré yi bé ndók nsət yí.” ¹⁶ Yesu arem be, “María!” María ayibhiri mmuet arem ndű eyəŋ bo Israel be, “Rabóni!” [Nə chí “Ntəŋ”]. ¹⁷ Yesu arem ntá yi be, “Kékem me, mbonyune mbíkí re rəŋ amfay ntá Etaya. Ke dók ntá bəmaya ghatí bhə bé mēpetnsem ntá Etaya, ne etayeka. Ntá Mandem awa, ne Mandem ayweka.” ¹⁸ María mmə etək Mágdala arək aghati bakoŋo Yesu be, “Nğə Yesu Acha.” Ne aghati bhə menyiyi ebhen Yesu aghati yi.

Yesu abhesi ntá bakoŋo bhi

(Mt 28.16-20; Mk 16.14-18; Lk 24.36-49)

¹⁹ Égháká nókó beku ndű nkúbhé nywəbhé neywəmmuet enə, bakoŋo Yesu bábhak amem eket émət ne babhinywóp

femfé ndu báchay böbati bo Israel. Yesu arək ate bó besí, arem be, “Kpák ámbák ne bhe.” ²⁰ Áré m nókó nɔ, atón bɔ amɔ yi ne mbeápak eyi. Bakonjo abhi bájwí ne manák ndu bághó Yesu Acha. ²¹ Yesu apet arem be, “Kpák ámbák ne bhe! Nkúbhé mbɔ enyü Etaya átó me, ke nchí tó be.” ²² Yesu árémé nókó nɔ, afé p bhɔ ýyú, arem be, “Dǝ ka Efónjó Bedyere ámbák ne bhe. ²³ Mbák mǎmfónjóri mmu bebú ebhi, Mandem nkwo áfonjori yi. Mbák bãbhiki fonjori bebú mmu, bérɔp yi anti.”

Tɔmás arem be mbák yi akhíkí ghɔ Yesu amík apú noko ²⁴ Nkonjo Yesu amɔt ndü abhen bati byo ne apay, ane áká nnyén be Tɔmás, nɔ chí efák, apú nyaka ne bati, mpok Yesu átwó. ²⁵ Tɔmás átémérí nókó bhɔ, béré ghati yi be, “Séghɔ Yesu Acha.” Ke yi akeme bhɔ be, “Kpáte ngó ne amík bebhé-mpi yí amɔ, ntək bhó ne senɔj awɔ, mbát awó ndü tambe ywi mpú noko.”

²⁶ Éfueré nókó manywɔp ánen, bakonjo Yesu bápét babhak anywɔp ndü nebhuet amɔt. Tɔmás abhak ne bhɔ. Babhinywɔp ábhák femfé, Yé nɔ, Yesu atwó, ate nenti enap, arem be, “Kpák ámbák ne bhe.” ²⁷ Arem ye ntá Tɔmás be, “Tók berij ebhen bechi ndu amó ya ne kenɔjámɔ eke ghɔ. Sá awó fá ndü tambe wa. Képerere makati. Bák mmu ane ánòko!” ²⁸ Tɔmás akeme yí be, “Acha ne Mandem awa!” ²⁹ Yesu arem ntá yi be, “Onókó mbɔnyune óghó me ne amík? Eri echa ntá bo abhen mánòko yendu bábhíkí ghó ne amík.”

Nti ane Jǝn ásíjǝ ekáti-ne

³⁰ Yesu akɔ nyaka beyǎ menyijǝ maknkay béchák besí bakonjo bhi, ebhén bábhíkí sijǝ amem ekáti ene. ³¹ Básijǝ menyijǝ ebhen béchí amem ekáti ene be menkwak be mǎnókó be Yesu ke achi Mpeme Mandem afyé nyaka

bariep be ätò, Mmò Mandem. Ne bé ndü mǎnókó yí, mǎmbóŋ nepém ndü nnyén eni.

21

Yesu abhesi ntá bakoŋo bhi

¹ Étáré nókó, Yesu apet atóŋ mmuet ntá bakoŋo bhi. Ndòŋ yò, ebhák chi nepaka Manyu Tibérias. * Séngó enyü yi atóŋ nyaka mmuet ntá yap. ² Símun Píta ne Tòmás ane bábhìŋi be efák, ne Natániel ane áfú Kána atú Gálili, ne bǒ Sebedi bati apay, ne bakoŋo Yesu báchák bati apay bachi nyaka ndü nebhuet amot. ³ Símun Píta arem be, “Mě̀ròŋ anyén ne ási.” Bakoŋo Yesu báchák bárém be, “Séròŋ ne wò.” Bó bárók básót áchwí, béré gháp anyén amem áchwí wu beti menkem ndu bekem nsi, ke yěnyìŋ bóke kém.

⁴ Ndu mbaŋ ákàŋari, Yesu ate nepakányén. Yě nò, bakoŋo bhi kerìŋi be chi yi. ⁵ Yesu arem ntá yap be, “Bǒbha, bákem nsi?” Bákéme yi be, “Áe.” ⁶ Aghati bhò be, “Guép ká asi ebhe awónem áchwí, chòŋ mǎnkém nsi.” Báguép asi ebhe awónem. Beyǎ nsi ekwen, kpát échá bhó beyǎ beyǎ nkáp ebhi. ⁷ Nkoŋo ane Yesu ákóŋó nyaka arem ntá Píta be, “Chi Acha!” Píta ághókó nókó be chi Yesu Acha, asot nden ayi afyé amuet, adók, akwen amem manyu. Aféré nyaka yò amuet ndu beku betik. ⁸ Ke bakoŋo abhen bárovhé amem áchwí béré nok bekoŋo yi angokonyén, mánja nòkò beyǎ nkáp ane ajwi nò ne nsi. Nebhuet ane báfú béròŋ angokonyén ke sap. Abhak mbò bayat besa betay.

⁹ Bákó nókó ebhi baghò ngo ane bábháyítí ne bakiri. Nsi ebhak are. Bret nkwo abhak are. ¹⁰ Yesu arem be, “Twó ká, ne mbok nsi eyò nó bákémé.” ¹¹ Píta aròk ndu áchwí,

* **21:1** Nkúbhé Manyu Gálili ke bábhìŋi nyaka bé Manyu Tibérias.

aya beyă nkáp, akó ebhi ne wu. Ájwí ne nsi egbo ebhak besa tándrámət nsem byo ne éráť. Ke yěndu nsi eyo éyá nó, ási kedakati. ¹² Yesu arem ntá yap be, “Twó nyié ká nenyié.” Ke yě nkoŋo amət kemə bebherp yi be, “Ōchí agha?” Bárińí be chí Yesu Acha. ¹³ Yesu asət brét achye bhə. Akə enyumət ne nsi. ¹⁴ Ndəŋ ayə abhak ane ajwi erat ené Yesu átóŋđ mmuet ntá bakoŋo bhi, bebho ndũ mpok ane yi ápérénssem ndũ nepém.

Yesu aya Píta amuet

¹⁵ Mányiie nókó nenyié, Yesu arem ntá Símun Píta be, “Símun, mmđ Jǎn, əkəŋ me əchá menyiŋ ebhen-e?” Símun akeme be, “Ee, Acha, ərińí bé nkəŋ wə.” Yesu arem be, “Ne bđbághóŋəmén ayá.” ¹⁶ Béjwí ndəŋ epay, Yesu arem be, “Símun, mmđ Jǎn, əkəŋ me?” Símun akeme be, “Ee, Acha, ərińí bé nkəŋ wə.” Yesu arem be, “Babheri nəkə bághóŋəmén aya.” ¹⁷ Béjwí ndəŋ éráť, Yesu arem be, “Símun, mmđ Jǎn, əkəŋ me?” Píta abé nti mbənyune Yesu ábherp yi enyiŋ ere éməť ndəŋ éráť. Ékə, aghati Yesu be, “Acha, ərińí yěntiki enyiŋ, ərińí bé nkəŋ wə.” Yesu arem be, “Ne bághóŋəmén aya. ¹⁸ Tetěter, mpok əchí esakámu, əre gwót mmuet, óndək yěntiki ebhak ené ókóŋó. Ke mpok ókókó, chəŋ óŋjəŋ ámə amfay, mmu achák amfye wó nden amuet, ansət wə andək ebhak ene óbhíkí kəŋ berəŋ.” ¹⁹ Yesu arem nó betəŋ enyũ newú enen Píta ábhóŋđ bégu ndu bechye Mandem kenókó. Yesu arem ye ntá Píta be, “Koŋó mé.”

Yesu ne nkoŋo ywi achak

²⁰ Píta ayibhiri mmuet aghó nkoŋo ane Yesu ákóŋđ ndu ákəŋo bhó ansem. Nkoŋo wu ke ághókó nyaka amuet Yesu mpok mányìè nenyié, ne yí wu ke ábhébhé nyaka Yesu be, “Acha, agha áti chəŋ wə?” ²¹ Píta ághó nókó yi, abherp Yesu

be, “Acha, ná ne ane?” ²² Yesu arem be, “Mbák mǎyan bé yi wu ambak nepém te mpetnsem, eyo éyíjǐ wó ná? Kojó mé!” ²³ Enyiy ene Yesu árémé, étáká nenti bǎnkwo be nkojo Yesu wu abhíkí bhǎj bégu. Ke, sayri sayri, Yesu abhíkí ghati nyaka Píta be Jǎn apu gú. Arem chi be, “Mbák mǎyan be yi áké gú té mpetnsem, eyo éyíjǐ wó ná?”

²⁴ Nkojo Yesu wu ke ághàti bhese menyiy ebhen, ne yi ke ásíjǐ bhǎ amik. Ne séríjǐ bé enyiy ene yí árèm echi tetep.

Ngwéntí kepi

²⁵ Yesu akw nyaka beyǎ menyiy bechak. Mbo básíjǐ bó menkem amik émǎt émǎt, nkáysí bé mbw mmik nkem ajwí ne bekáti, kpáte mbok andǎp.

Ekáti Nku Nkɔ New Testament in Kenyang (CM:ken:Kenyang)

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kenyang

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kenyang

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-27

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 19 Oct 2021 from source files dated 17 Oct 2021

0a400be4-2dfe-565d-bdea-5f3d59d48520